

TEMA BROJA

SOL ŽIVOTA

SADRŽAJ

2

dogadjaji

- 2 „Čepni rak” Mare Erak osvojio prvo mjesto
- 4 Anilina vizija pobijedila na natječaju
- 7 Učenici obilježili važan datum
- 8 Mladi u projektima Sveučilišta u Zadru

12

tema broja

- 12 Sol u vremenu bez okusa
- 14 Eko-dani u znaku soli, filma i ekologije
- 16 „Odlično je u timu imati što šareniju ekipu”
- 18 Sol života u školskoj svakodnevici
- 20 Posljednji snijeg u Smilčiću
- 22 Nacionalizam i domoljublje: razlika koja nestaje
- 24 „Nitko ne može otkriti svijet umjesto vas”

26

natjecanja

- 26 Upoznali smo nove talente i razmijenili ideje
- 28 „Kreativnost i kritičko razmišljanje u školi jako pate”
- 32 Uspjeh naših učenica na državnom natjecanju strukovnih škola
- 34 Mladi umovi tima “PT” osvojili drugo mjesto

36

projekti

- 36 Ulazni mural za Centar za mlade – vizualna interpretacija Zadra
- 39 Iskustvo e-trgovine u Malagi
- 42 Naši učenici dizajnirali ambalažu za dvije škole
- 44 Učimo za budućnost: iskustva iz Portugala koja obogaćuju našu školu

46

kultura

- 46 „Pa kakvo vam je to ime?! Neće vas nigdje pustiti da im gostujete!”
- 50 Disintegration grupe The Cure - veliki povratak gotičkome rocku
- 52 IMDb publika film ocijenila s visokih 8,1

56

foto kutak

Impresum

Školski list
PRIRODOSLOVNO
- GRAFIČKE ŠKOLE
ZADAR

Glavni urednik
Roko Režan, 2. G

Zamjenik glavnog urednika
Arijan Molnar, 2. G

Urednik fotografije
Lori Bušljeta, 4.C

Profesor mentor
Kristina Erlić
Matea Keran

Adresa uredništva
Perivoj Vladimira
Nazora 3
23000 Zadar

Izdavač
Prirodoslovno-grafička
škola Zadar

Za izdavača
ravnateljica Anamarija
Ivković

Korektura i lektura
Matea Keran

Novinari
Izabela Kero, 4. C
Roko Režan, 2. G
Emanuela Kalmeta, 4. D/E
Ela Giergia, 4. C
Tia Ivoš, 3. C
Ana Marija Soljačić, 3. C
Roko Režan, 2. G
Mihovil Škifić, 4. A
Tomislav Žunić, 4. E

Arijan Molnar, 2. G
Filip Arbanas, 3. C
Mea Lerga, 4. E
Lana Rudan, 1. F
Paula Milin i
Paula Čirjak, 2. E
Gabrijela Vučetić i
Jana Kovačić, 2. E
Daria Kurkina, 4. C
Luka Zubak, 1. G
Patricija Bevanda, 3. E
Antica Vrandečić, 3. E
Tarja Župančić, 1. C
Astrid Dujmović, 1.G

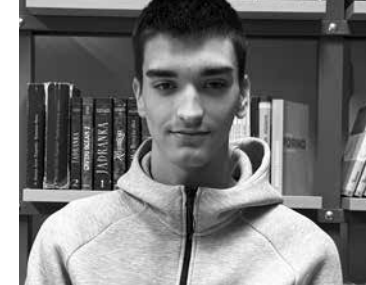
Fotografi
Izabela Kero, 4. C
Lori Bušljeta, 4. C
Ena Vidov, 3. C
Tena Patrlle, 3. C
Ane Bašić, 3. C
Filip Arbanas, 3. C
Petra Basa, 3. C
Ana Marija Soljačić, 3. C

Ilustratori
Petra Marnika, 4. C

Nastavnici suradnici
Ivica Šimurina
Ante Prtenjača
Martina Perić

Fotografija naslovnice
Lori Bušljeta, 4. C

Prijelom, tisak i dorada
Prirodoslovno-grafička
škola Zadar

Uvodnik

Dragi čitatelji,

s ponosom vam predstavljamo novi broj školskoga lista “Spektar novi”, nastao iz razgovora, ideja, projekata i želje da se nešto kaže i napiše. Ovoga puta tema broja je sol života, pojam koji obuhvaća različite situacije i iskustva s kojima se svakodnevno susrećemo. Sol života je ono što životu daje okus, bilo da je dobro i lijepo ili loše i teško. Odlučili smo se za ovu temu jer smo kroz pripremu tekstova shvatili koliko različiti trenutci i situacije oblikuju svakoga od nas. Različite forme – intervjui, ankete, osvrti, članci – čine list raznolikim, baš kao što je i život kojeg pokušavamo opisati u ovome broju. Pišemo o Thompsonu te otvaramo raspravu o identitetu i glazbi. Osvrt Posljednji snijeg u Smilčiću vraća fokus na rat, koji i danas traži zrelost i razumijevanje. Donosimo i intervju s književnikom Edom Popovićem, a kroz provedenu anketu doznajemo što za učenike znači sol života. Za vas smo pripremili i razglednice grada Zadra koje možete pronaći na zadnjoj stranici lista. Posebno moramo istaknuti i novu mentoricu lista, profesoricu Mateu Keran, koja je donijela potporu i dodatni poticaj cijeloj redakciji tijekom procesa stvaranja broja. Zahvale idu i knjižničaru, Anti Prtenjači, koji je uvijek bio spreman pomoći te profesoru Ivici Šimurini koji brine da tisak i dorada dobro prođu te da list do čitatelja dođe u savršenom izdanju. Ali, najveća zahvala ide cijeloj redakciji - novinarima, dizajnerima, ilustratorima i fotografima – koji su upravo svojim trudom i radom omogućili da ovaj broj nastane. Na kraju, nadamo se da ćete u ovom broju pronaći nešto za sebe, nešto u čemu ćete se pronaći i nešto što će vas inspirirati, jer to nam je upravo i cilj. Sol života možda nije ista za sve, ali bez nje - sve bi bilo prazno jer upravo između ugodnog i teškog život dobiva svoj pravi okus.

Uživajte u čitanju!

ŽUPANIJSKA SMOTRA „ART DIZAJN“

„Čepni rak” Mare Erak osvojio prvo mjesto

NA ŽUPANIJSKOJ SMOTRI „ART DIZAJN“ PRVO MJESTO OSVOJILA JE MARE ERAK IZ PRIRODOSLOVNO-GRAFIČKE ŠKOLE S RADOM „PACHYGRAPSUS PLASTICUS”. RAD PRIKAŽUJE RAKA KOJI JE EVOLUCIJSKI PRILAGOĐEN ŽIVOTU U ZAGAĐENOME MORU, ČIJI OKLOP PODSJEĆA NA PLASTIČNI ČEP

Priznanje Mari Erak za osvojeno prvo mjesto

Napisala: **Emanuela Kalmeta, 4. D/E**
Fotografija: **Arhiva škole**

Već više od dvadeset godina županijska smotra „Art dizajn“ okuplja učenike srednjih škola u zajedničkoj ljubavi prema umjetnosti! Ove godine tema je bila „Plastične priče”. Srednjoškolci su se odazvali na temu koja nije inovativna, ali je, nažalost, uvijek aktualna. Srednjoškolci su iskazali svoj umjetnički pogled prema budućem morskom, biljnom i životinjskom svijetu koji je promijenjen zbog ljudskog nemara i štetnog djelovanja. Pred povjerenstvo su stigla 72 rada iz osam škola, a za izložbu je izabran 41 rad.

Najuspješniji rad smotre

Posebno su se istaknuli učenici drugih razreda, pa je tako za najuspješniji rad smotre izabran „Pachygrapsus plasticus” Mare Erak iz Prirodoslovno-grafičke škole

(mentor Tomislav Bišćan). Posebno je pohvaljen rad „Riba zmaj” Valentine Krpine iz Poljoprivredne, prehrambene i veterinarske škole Stanka Ožanića (mentorica Bruna Bišćan), a iz ŠPUD-a je pohvaljen rad „Ribe Jadranskog mora 2525.” koji su zajednički napravili Julia Sladić, Dora Juroš, Zara Valčić, Roko Dukić, Ivona Beriđ, Simeon Ptičar, Mia Škifić, Anya Lucia Kelish i Dea Troskot (mentorica Jelena Stošić). Mare Erak je svojim radom „Pachygrapsus plasticus” obilježila ovu smotru s osvajanjem prvoga mjesta: „Dobila sam ideju za korištenje raka zbog teorije da sve životinje eventualno evoluiraju u

raka. Također, činilo mi se da bi čep boce dobro pristajao na rakovom oklopu. I tako je nastala ideja o raku koji je evoluirao da izgleda poput čepa boce Jane, kako bi se što bolje kamuflirao u zagađenome moru.” – naglasila je Mare. Za dizajniranje 3D modela u Tinkercadu i prilagođavanja njegovih dimenzija trebalo joj je malo više od tri sata. Međutim, za 3D printanje trebalo je nekoliko sati, iako su to bili dosta maleni modeli. 3D printanje je rijetko proces bez ikakve greške. Neke stvari je bilo potrebno podesiti i ponovno isprintati kako bi se dobio željeni rezultat. Uz to joj je trebalo i sat vremena za izradu njegova

Rad Mare Erak - čepni rak

postolja i za lijepljenje svih dijelova. „Iako moj rad izgleda kao vrlo cool životinja, trebali bismo izbjegavati situacije u kojima bi uopće nastale ovakve vrste.” – istaknula je Mare. Veliku ulogu u realiziranju Marinog rada imao je i njezin mentor, Tomislav Bišćan.

Rad koji pogađa u „sridu”

„Uspjehu Marinoga rada najviše je doprinijela činjenica da rad pogađa, kako se kaže, „u sridu”. Podsjećam, zadatak je bio izraditi ili kreirati neku buduću morsku vrstu u čiju evoluciju se uplelo smeće, plastika... Marin rak je upravo to - neka nova distopijska vrsta raka. Oklop mu je plastični čep dok su ekstremiteti printani na 3D pisaču. Prva nagrada dokaz je da često, naročito u modernoj umjetnosti, tehnička vještina nije uvijek presudna - već koncept, ideja ili dosjetka.” – rekao je mentor Tomislav Bišćan. Pored Mare, natječaju su sudjelovale još četiri učenice, čiji su radovi također bili izuzetno kvalitetni. Bišćan je pohvalio kolege iz ŠPUD-a, koji su odabrali kompleksnu temu i poslali pravu ekološku poruku kroz svoje radove. „Art dizajn” je više od natječaja; to je prilika za mlade umjetnike da pokažu svoju kreativnost i društvenu odgovornost” - zaključio je Bišćan.

PROJEKT „IMANARE”

Anilina vizija pobijedila na natječaju

UČENICA ANILA DOBĚRDOLANI POBIJEDILA JE NA NATJEČAJU KOJI JE ZAHTIJEVAO IDEALNO VIZUALNO RJEŠENJE ZA PROJEKT „IMANARE”

Napisala: **Izabela Kero, 4. C**
Fotografija: **Anila Doběrdolani**

Kreativna, maštovita, smiješna i ambiciozna – tako ju opisuju školski kolege. Naime, riječ je o Anili Doběrdolani, učenici 4. c razreda Prirodoslovno-grafičke škole, koja se školi pridružila u prvome razredu i to kao potpuno osvježenje. Anila je do tada pohađala osnovnu školu u Kosovu. Osim što je tijekom protekle četiri godine srednjoškolskoga obrazovanja sudjelovala u brojnim izvanastavnim aktivnostima i projektima, pokazala se izrazito uspješna u području grafičkoga dizajna pa tako i na projektu „IMANARE” (Implicit Anthropology of Reforms in Education). Anila je, unatoč brojnim konkurentima, u

listopadu 2025. godine pobijedila na natječaju koji je zahtijevao idealno vizualno rješenje za projekt. Riječ je o međunarodnom obrazovnom projektu na kojemu se sastaju sveučilišta, istraživačke

institucije i udruge iz Hrvatske, Slovačke, Slovenije i Belgije, koje se usmjeravaju na razotkrivanje pitanja o tome kakav čovjek stoji iza obrazovnih politika i ciljeva, što je ujedno i pitanje koje često ne

dolazi do izražaja, već ostaje u sjeni obrazovnih reformi. Dok se naglasak školskih reformi često odnosi na

temeljnim vrijednostima i ljudskoj dimenziji obrazovanja. Projekt traje tri godine, a njegov ishod bit će alat za vrednovanje reformi, uključujući kriterije koji se ne usmjeravaju samo na tehničkoj izvedbi i ekonomiji. „IMANARE” ima velike planove za budućnost, a jedan od njih je i ljetna škola koju Anila navodi kao još jednu priliku za korak naprijed. Iako joj hrvatski jezik nije materinski, za nju se s punom sigurnošću može reći da joj to nije predstavljalo prepreku u pronalaženju prijatelja. Anila se itekako uklopila među svoje kolegice i kolege, a često ih i sama potiče na ispravljanje njezinih grešaka u govoru.

Vizual nastao kroz brojne pokušaje

Jasno je da joj jezik ne predstavlja problem, a na kraju dana jezik joj nije niti potreban jer Anila svoje misli i poruke vješto kreira bojama, linijama i ilustracijama. Međutim, nije se proslavila preko noći, već uz brojne uspone i padove, pa je rado pristala podijeliti s nama svoj doživljaj prilikom stvaranja vizuala za „IMANARE”: „Iskreno, kad sam počela raditi logotip, nisam imala neku veliku viziju ni očekivanja. Htjela sam samo napraviti nešto što izgleda čisto, moderno i ima smisla. Vizual za „IMANARE” se nije pojavio odjednom, nastao je kroz brojne pokušaje, brisanja, sumnje i one trenutke kada misliš: „Ma, ovo nije dovoljno dobro”, rekla je sasvim otvoreno. Osim toga, skromno je

konkretno i lako provjerljive rezultate – primjerice, koliko učenika nakon školovanja može pronaći posao ili koje su praktične vještine stekli.

Temeljne vrijednosti obrazovanja

„IMANARE” se, s druge strane, usmjerava na poticanje rasprave o

S lijeva nadesno: Anila Dobërdolani, Ela Giergia, Lana Marijačić, Ana Šiler i Lori Bušljeta

nadodala da se nije nadala takvoj pobjedi te da se ugodno iznenadila jer, ipak, nije mala stvar već u srednjoškolskim danima raditi za tako važnu organizaciju. Za Anilu je „IMANARE“ otvorio brojna nova vrata u svijetu dizajna. Otkrila je i kako je nakon svoje pobjede, koja je uključivala i novčanu nagradu, iznova stupila u kontakt s organizacijom te imala pune ruke posla za svojim ekranom, koji je ujedno i njezin glavni alat za stvaranje novih kreacija koje su, svaka za sebe, autentična mini remek-djela. Anilu ne odlikuju samo njezine kreacije, već i karakter koji je itekako zanimljiv što potvrđuju njezini prijatelji među koje se uklopila svojom karizmom i osmijehom koji

često boravi na njezinome licu bez da plaća stanarinu. Anila je, osim vrhunske dizajnerice, i vrlo dobra partijanerica pa joj nimalo teško ne pada plesati do jutarnjih sati i zabavljati svoje prijatelje.

Hvalevrijedan stil

Vrlo je brižna i, naravno, kao prava umjetnica, ima hvalevrijedan stil. Jedna je to prizemna i pristupačna djevojka koja u sebi nosi brojne sposobnosti i vrline. Pod mentorstvom profesorice Martine Perić briljirala je na natječaju i time doprinijela ugledu Prirodoslovno-grafičke škole Zadar. Školi je uvijek čast imati učenike koji je dostojanstveno predstavljaju,

ali i motiviraju druge učenike na uspjeh, razvijanje sposobnosti i unapređivanje tehničke izvedbe svakodnevnih zadataka. I organizaciji „IMANARE“ iznimno je zadovoljstvo surađivati s Anilom. Usudimo se reći da je uzor i pravi primjer drugim učenicima. Ona je dokaz da se rad, trud i disciplina na kraju isplate te vode do maksimalnog korištenja vlastitog potencijala što je posebno važno današnjim generacijama koje često pokazuju nezainteresiranost i oslanjanje na prečace umjesto na vlastito razmišljanje i stvaranje. Jer kada prestanemo razmišljati vlastitom glavom i oslonimo se na umjetnu inteligenciju, propast ćemo kao društvo.

ZADARSKE RAZGLEDNICE

Učenici obilježili važan datum

Razglednice napravljene tehnikom Blackout poezije

Napisala: **Ela Giergia, 4. C**

Fotografija: **Arhiva škole**

Projekt koji je financirao Grad Zadar okupio je učenike Prirodoslovno-grafičke škole Zadar u nizu kreativnih radionica povodom Dana obrane grada Zadra. Uz naše učenike, sudjelovala su i djeca iz vrtića „Radost“ i „Sunce“ te učenici OŠ Šime Budinića. Grafičari su dobili zadatak dizajnirati razglednice koristeći tehniku Blackout poezije. Svaka razglednica trebala je sadržavati zadarske motive i stihove poznatih zadarskih pjesama. Iako je zadatak bio zahtjevan, učenici su uspješno osmislili niz kreativnih radova koji su dostojno obilježili ovaj važan dan. Izložbu smo otvorili dijeljenjem razglednica prolaznicima na mostu, a posebice našim najmlađim sugrađanima. Nakon toga, učenici su u pratnji knjižničara Ante Prtenjače i ravnateljice Anamarije Ivković održali radionicu u OŠ Šime Budinića. Cilj radionice bio je, uz zajedničko obilježavanje Dana obrane grada Zadra, naučiti učenike kako pravilno napisati i adresirati razglednicu. Budući da OŠ Šime Budinića surađuje s OŠ Murter, svakom je učeniku dodijeljeno ime djeteta iz partnerske škole kojemu je trebao napisati poruku. Ovaj projekt pokazao je koliko kreativni pristupi mogu povezati različite generacije te istodobno potaknuti njegovanje starih običaja i umjetnosti pisanja razglednica.

NOVI VIZUALNI IDENTITET SVEUČILIŠTA U ZADRU

Mladi u projektima Sveučilišta u Zadru

**PRVU NAGRADU OSVOJILE
SU IZABELA KERO I ELA
GIERGIA, UČENICE 3. C
RAZREDA. NJIHOV RAD
BIO JE NAJBOLJI JER JE
POTPUNO ORIGINALAN I
LAKO RAZUMLJIV**

*Izabela Kero (lijevo) i Ela
Giergia (desno)*

Napisla: **Tia Ivoš, 3. C**

Fotografija: **Arhiva škole**

Filip Peraić, poznati dizajner i rođeni Zadrani, izradio je novi vizualni identitet Sveučilišta u Zadru. Nova vizualna rješenja predstavljena su na svečanosti, dodjele nagrada najboljim učenicima i studentima koji su sudjelovali u natječaju za nove vizuale Sveučilišta. Događaj se održao u svibnju u novom Studentskom domu u Zadru.

Novi vizualni identitet

Tijekom predstavljanja vidjeli smo idejno rješenje za novi vizualni identitet Sveučilišta u Zadru. Vizualni identitet koristit će se u različite svrhe, ponajviše u izradi majica, torbi, šalica i drugih promotivnih proizvoda. Ti proizvodi koristit će se na službenim događanjima, ali i u svakodnevnoj komunikaciji sa studentima i posjetiteljima. Bilo

je krasno vidjeti dodjelu nagrade sudionicima kreativnoga natječaja.

Kreativni natječaj

U tom natječaju sudjelovali su učenici i studenti iz različitih škola. Cilj natječaja bio je potaknuti mlade na kreativnost, a istovremeno im se pružila prilika da izraze svoje mišljenje o vizualnom identitetu Sveučilišta u Zadru. Prvu nagradu dobile su Izabela Kero i Ela Giergia, dvije učenice Prirodoslovno-grafičke škole Zadar. Njihov rad bio je najbolji jer je potpuno originalan i lako razumljiv. Ivana Dušković dobila je drugu nagradu. Ona je studentica Digitalnog komuniciranja na Sveučilištu u Zadru. Kristijan Samaržija, učenik Prirodoslovno-grafičke škole Zadar, dobio je treću nagradu. Drugi učenici kažu kako im ova nagrada puno znači i da ih motiviše da se nastave obrazovati i razvijati kao profesionalci. Također,

to im služi kao dokaz da se njihov trud i kreativnost prepoznaju i cijene. Nakon službenog dijela programa i proglašenja pobjednika, bilo je vrijeme za neformalno druženje. Učenici i studenti imali su priliku razgovarati s Filipom Peraićem. Oni su mu postavljali pitanja o njegovom radu, profesionalnom putu i izazovima s kojima se susreće u dizajnerskoj struci. Bila je to posebno korisna razmjena iskustava za mlade koji se planiraju baviti kreativnim zanimanjima. Predstavljanjem novog vizualnog identiteta, Sveučilište u Zadru pokazalo je otvorenost prema suvremenim trendovima, ali i spremnost na uključivanje mladih u svoje projekte. Novi promotivni proizvodi s predstavljenim vizualima dostupni su u Sveučilišnoj knjižnici Citadela, gdje ih studenti i posjetitelji mogu razgledati i kupiti.

TEMA BROJA

SOL ŽIVOTA

Kažu da je sol tek začín, ali tko god je barem jednom osjetio trag suze na koži zna da je ona puno više od toga. Sitna, gotovo neprimjetna, a mijenja sve što dotakne - od okusa jela do onoga što nosimo u sebi. Sol peče, ali i čisti. Ostaje na koži, u sjećanju, na rani i uvijek podsjeća da nešto važno ne prolazi bez traga.

Možda je baš u toj dvosmislenosti skrivena i naša priroda. Teško je sazrijevati bez boli, kao što je teško živjeti bez soli. Čini mi se kao da sve ono što istinski oblikuje uvijek dolazi u malim dozama. Kap znoja, zrno truda, prstohvat strpljenja i nekad pokoja mala suza.

Sol života, zapravo, nisu velike prekretnice. To su tihi trenuci, oni neprimjetni. Oni danima dodaju boju, smisao, toplinu, svrhu... Koliko nam samo znači onaj pogled koji razumije, ruka koja ostaje kad svi odu. Sol života je skrivena u svakom jutru koje tiho šapuće: „Svaka noć donosi svoje svitanje”. Skriva se i u

svim iskreno izgovorenim riječima, a i u onima za koje nismo imali hrabrosti.

Kao što sol suzi daje gorčinu, daje ju i životu. Daje poraze. Poraze koji peku kao sol na rani. Poraze koji uče. Uče nas strpljenju i poniznosti. Znae onaj okus koji teško odlazi nakon gorčine? Onaj umami tvrdoglavi okus? Takva je i nada. Nada koja tvrdoglavo ne odustaje od nas jer će joj uvijek trebati više snage za povratak, nego za odlazak.

Razmišljam... čemu mi zapravo težimo? Možda baš takvoj ravnoteži. Nesavršenoj zapravo. Možda ipak samo onoj dovoljnoj ravnoteži. Onoj koja će nas držati dovoljno čvrstima da nas val ne pokori, a dovoljno mekima da nas oblikuje, da nas promijeni. Davno sam čula mudru izreku: „Val ne bira koju obalu udara, ali ju oblikuje”.

Istina je da nikome život ne pruža ono što želi, već ono što mu je potrebno. I lijepo i ružno. I slatko i gorko. Sve ono što nam treba da budemo jači. Možda je sve ono što nam treba da kroz to prođemo upravo ta ravnoteža. Mala, teško vidljiva, ali presudna psihička ravnoteža. Baš kao zrno soli. Naše vlastito zrno soli.

Svi smo osjetili da nas peče. To samo znači da dijelimo istu sol, ali to životu daje okus. I neka ima takav okus! Daje smisao, daje snagu, toplinu i nadu... i to je sasvim dovoljno.

Ana Marija Soljačić, 3. C

Ilustracija: Petra Marnika, 4. C

KOLUMNA

Sol u vremenu bez okusa

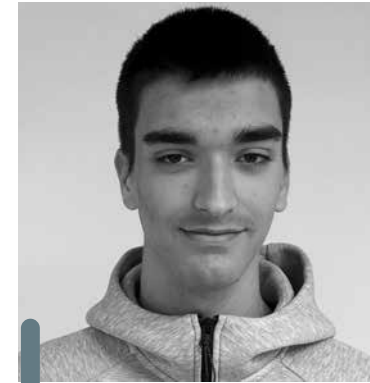
Napisao: **Roko Režan, 2. G**

Fotografija: **Ena Vidov, 3. C**

Svijet je navikao da se sve događa brzo. Brze poruke, brza hrana, brze radnje, sve je brzo. Ljudi često zaboravljaju da ništa što vrijedi ne dolazi bez soli. Mnogi ljudi danas ne žele biti ranjivi, bježe od boli. Nema onog trenutka kad zastaneš, kad život zapeče, ali ti nastaviš dalje. Zašto je to tako? U školi učimo o formulama i teorijama, ali nitko nas ne uči što učiniti kad te iznevjeri najbolji prijatelj? Što učiniti kad shvatiš da roditelji neće zauvijek biti tu? Kad prvi put izgubiš nešto za što si mislio da nikad nećeš? Kad prvi put prekineš s dečkom/djevojkom? Kad ostaneš sam? Kad se osamostališ? Kad odeš na faks? Kad postaneš roditelj? Kad izgubiš voljene i bližnje? Kako se nositi s tim? Kako nastaviti dalje? Tko nas uči o tome? To su lekcije kojih nema ni u jednoj svjedodžbi ili diplomi. Ali baš te lekcije čine čovjeka, čine život.

Sol kao veza između ljudi

Ipak, postoji i ona druga strana. Sol koja nas povezuje. Kad vidiš nekoga da plače, a ne pitaš ništa, nego samo sjedneš pokraj njega. Kad ti netko ispriča nešto što nikome do sada nije. Kad se nasmiješ kroz suze nakon teškog razdoblja.

Roko Režan

Kad možeš čuvati tajnu. Kad se ujutro probudiš. Kada navečer odeš spavati. Kad si s dragom osobom, ali ne trebaš ništa reći jer se razumijete. Kada dobiješ kompliment. Kada daš kompliment. Kad se nasmiješ. Kada shvatiš da dišeš, živiš i postojiš, a znaš da nemaju svi tu priliku. Sol je ono što nas spaja. Jer je svi poznajemo. Svatko ima svoju okus soli. Bilo da je to okus boli ili okus snage. Svatko ima svoju sol. Upravo zato, kad pišem o soli, zapravo pišem o ljudima. O ljudima koji se svakodnevno nose sa svojom soli. Koji se i dalje smiju, iako im ponekad zadrhti glas ili o onima koji su prošli kroz nešto teško.

Biti svoj

Na kraju dana najbitnije je ostati svoj. Koliko god to bilo teško u svijetu koji od nas traži da budemo isti, uvijek pristojni i nasmijani. Da budemo savršeni. Bitno je da ostanemo svoji. Jer iako šećer i sol izgledaju isto, nemaju isti okus. Baš kao i ljudi. Bitno je biti netko tko ima priču, tko ima okus, tko ima trag. Ne moraš se svima svidjeti, dovoljno je da budeš svoj, jer si najbolji takav kakav jesi. To je jedina prava hrabrost, ostati svoj, kad svijet oko tebe izgubi okus. Ostati svoj, čak i kad boli.

**NA KRAJU DANA
NAJBITNIJE JE OSTATI
SVOJ. KOLIKO GOD TO
BILO TEŠKO U SVIJETU
KOJI OD NAS TRAŽI DA
BUDEMO ISTI, UVIJEK
PRISTOJNI I NASMIJANI.
DA BUDEMO SAVRŠENI.
BITNO JE DA OSPANEMO
SVOJI**

EKO AKTIVNOSTI

Eko dani u znaku soli, filma i ekologije

UČENICI I PROFESORI SUDJELOVALI U MANIFESTACIJI „EKO DANI“ 2025.

1. Košarkaški turnir, 2. Izložba „Blago planine“, 3. Predavanje „Blago planine“

Napisao: **Mihovil Škifić, 4.A**

Fotografija: **Arhiva škole**

Ove godine učenici i profesori naše škole sudjelovali su u manifestaciji „Eko dani“ koja se obilježava 22. travnja povodom Dana planeta Zemlje. Manifestacija se održavala od 22. do 25. travnja u prostorima škole i u školskom dvorištu. Manifestacija je otvorena, kao i svake godine, simboličnom aktivnošću „Drvo nade“ u Perivoju Vladimira Nazora, gdje je posađeno stablo murve. Ovaj čin sadnje predstavlja zajedničku viziju škole za zeleniju i održiviju budućnost.

Edukacija i kreativnost

Program prvoga dana započeo je ujutro, u 10 sati, bogatim aktivnostima za učenike i nastavnike. Učenici su sudjelovali u uređenju vrta u dvorištu škole i orezivanju maslina, a mogli su sudjelovati i u pokaznim radionicama iz kemije, biologije, geografije i ekologije. Za učenike

osmih razreda organizirane su stručne radionice u kemijskom laboratoriju iz kemije, biologije i fizike. Paralelno s edukativnim radionicama održavao se i kulturno-sportski program. Učenici su se zabavljali igrajući dvorišne igre pod nazivom „Kako se igralo nekada“, a sudjelovali su i u radionici eksperimentalnog filma „Sol života“ pod vodstvom Erika Lončara. Prvi dan „Eko-dana“ završio je izložbom fotografija „Blago planine“, nakon čega je uslijedilo prigodno predavanje vezano uz izložbu. Organizatori ističu kako je ovaj dan pokazao izvanrednu suradnju između prirodoslovlja, umjetnosti, sporta i ekologije, a posebno je oduševio velik odaziv mladih sudionika.

Predavanje i radionica

U utorak, 23. travnja 2025., održano je predavanje i radionica pod nazivom „Slana rješenja za vrući planet: Uloga slanih močvara u klimatskoj ravnoteži“. Predavanje

je održala dr. sc. Ivana Zubak Čižmek sa Sveučilišta u Zadru. Tijekom predavanja učenici i nastavnici saznali su više o važnosti slanih močvara, rijetkih i vrijednih ekosustava koji igraju ključnu ulogu u ublažavanju posljedica klimatskih promjena. Radionica koja je uslijedila omogućila je učenicima da kroz timski rad, praktične zadatke i diskusiju istraže uzroke velikih klimatskih promjena i njihove posljedice po život.

Trećega dana „Eko dana“ održane su dvije projekcije filmova. Prva projekcija prikazala je kratki eksperimentalni film „Sol života“, u kojemu su glavne uloge ostvarili naši učenici pod mentorstvom Erika Lončara. Druga projekcija prikazala je istoimeni dokumentarni film koji je donio priču o životu poznatog fotografa čije stvaralaštvo i danas nadahnjuje. Eksperimentalni film „Sol života“ rezultat je dvodnevoga kreativnog rada učenika, a posebno je bilo zanimljivo što su učenici mogli podijeliti svoja iskustva od

osmišljavanja ideje, preko izazova snimanja, do zadovoljstva gotovim filmom koji su prvi put gledali zajedno s publikom. Dokumentarni film „Sol zemlje“ prikazao je život i rad svjetski poznatog fotografa Sebastiãa Salgada, čovjeka koji je kroz svoj objektiv svjedočio nekim od najmračnijih i najpotresnijih trenutaka suvremene povijesti.

Dojmovi sudionika

Tijekom „Eko dana“ učenici su naučili koliko je sol važna u svakodnevnome životu i vidjeli zanimljive pokuse sa solju. Ovakve manifestacije, osim edukativnih vrijednosti, mogu motivirati djecu iz osnovnih škola da prilikom upisa srednje škole odaberu Prirodoslovno-grafičku školu. „Eko dani“ 2025. protekli su uspješno, uz puno zanimljivih događanja, druženja, učenja i zajedništva. Meni su se svidjeli ovi „Eko dani“, uživao sam i s nestrpljenjem čekam iduću godinu i još zanimljivih pokusa i aktivnosti.

INTERVJU NINA BUKULIN I MARTA PAŠIĆ, UČENICE 4. E RAZREDA

„Odlično je u timu imati što šareniju ekipu”

**O ISKUSTVIMA, IZAZOVIMA I DOJMOVIMA
S RADIONICE EKSPERIMENTALNOG FILMA
RAZGOVARALI SMO S UČENICAMA NINOM
BUKULIN I MARTOM PAŠIĆ**

Napisao: **Tomislav Žunić, 4. E**
Fotografija: **Arhiva škole**

U sklopu prošlogodišnjih „Eko dana” učenici 4. DE razreda sudjelovali su u dvodnevnoj radionici eksperimentalnog filma koju je vodio naš bivši učenik Erik Lončar. Tijekom dva dana imali su se priliku bolje upoznati s obilježjima eksperimentalnog filma, ali i s procesom njegovog snimanja, osmišljanja i realiziranja. Na premijeri filma mogli su se čuti i dojmovi učenika koji su s publikom

**S lijeva nadesno: Erik Lončar,
Nina Bukulin, Marta Pašić i
Nora Dorkin**

podijelili svoja iskustva i kreativan proces stvaranja takvoga filma. O iskustvima, izazovima i dojmovima s radionice razgovarali smo s učenicama 4.de razreda, Ninom

Bukulin i Martom Pašić, koje su s nama podjelile svoje dojmove o ovome projektu.

Kako je izgledao proces smišljanja ideje za film na temu “Sol Života” i je li bilo teško realizirati tu ideju?

Nina: Za početak smo se podijelili u tri grupe te je svaka grupa imala pojam uz koji su trebali smisliti asocijacije. Iz tih asocijacija smišljali smo kadrove i na kraju smo spojili naše ideje u nešto što nam se činilo da bi mogla biti dobra i smislena cjelina. Nije bilo teško realizirati ideju jer smo imali odličan tim i odličnog mentora. Erik nas je,

Premijera filma „Sol života”

kao i inače, odlično vodio kroz cijeli proces i dodatno ga olakšao.

Tijekom dva dana snimanja snimali ste četiri do pet sati na različitim lokacijama, koja vam je bila najdraža i zašto?

Marta: Ja nemam najdražu lokaciju jer je svaka lokacija posebna na svoj način. Predstavljale su svoju scenu jednako savršeno kao i događaji koji su se dogodili na tim lokacijama i koji su ovo snimanje učinili još zabavnijim i nezaboravnim.

Eksperimentalni film dopušta puno slobode u snimanju, koji vam je dio snimanja bio najkreativniji/zabavniji?

Nina: Osim, naravno, početne faze, odnosno smišljana kadrova, skupljanja ideja i razmišljanja bilo je jako zanimljivo snimati, pogotovo zato što smo imali priliku raditi s objektivom iz 60-ih i tu smo se puno zabavili.

Kako je mentor Erik Lončar utjecao na proces snimanja i izrade filma? Jeste li zapamtili neki savjet koji vam je dao i koji i dalje koristite u vašim trenutačnim zadacima?

Nina: On je na ovoj radionici, kao i na svim ostalim radionicama na kojima sam imala priliku biti pod njegovim vodstvom, još jednom pokazao koliko znanja ima i

koliko ga rado dijeli s drugima. Od njega sam najviše naučila o eksperimentalnom filmu, ali i generalno kako gledati i stvarati bilo koji film iz perspektive filmske analize što mi uvelike olakšava stvaranje filma jer znam koji su elementi bitni i kako postići ono što želim.

Ima li scena u filmu koja vam je posebno draga i koju ćete pamtit?

Marta: Meni najdraža i najposebnija scena je ona u dvorištu škole. Ona mi je ostala urezana u sjećanje. Tu je bilo najviše smijeha, fora, zabave, prvo snimanje, a i početak realizacije same ideje.

Što ste naučili kroz ovu radionicu, ne samo o filmu, nego i o radu u timu?

Nina: Naučili smo da je odlično u timu imati što šareniju ekipu jer tako dobijemo mnoštvo raznih ideja i puno različitih perspektiva i to kasnije film čini zanimljivijim.

Kako je bilo gledati film po prvi put zajedno s publikom? Jeste li ispunili svoja očekivanja?

Marta: Definitivno je bilo uzbudljivo, ali opet je i stresno gledati film po prvi put s publikom jer mi se u glavi samo vrtjelo hoće li im se na kraju

svidjeti film, što ako im se ne sviđa, što ako im bude dosadan... Ali na kraju je sve ispalo super. Svima se sviđao film, a što se tiče mojih očekivanja - da, ispunila sam ih, pa čak i puno više nego što sam na početku očekivala.

Kako vam se svidjelo pričati o procesu izrade filma pred publikom na premijeri filma?

Nina: Iznenadilo nas je jer nismo očekivali da ćemo morati raspravljati s publikom, ali je bilo odlično jer smo stvarno uživali u izradi filma pa su nam odgovori dolazili prirodno i bilo je fenomenalno što smo uspjeli odmah dobiti neke dojmove i mišljenja publike.

Što biste savjetovale budućim sudionicima ovakvih radionica?

Nina: Za početak bih savjetovala da ako je ime Erika Lončara vidljivo na radionici da se obavezno ode jer uz njega nema toga što se ne može naučiti o filmu. Što se tiče eksperimentalnog filma - činjenica je da je to žanr koji nije za svakoga, ali onome koga zanima može biti jako zanimljiv i osebujan jer daje posebnu slobodu i širnu kako u stvaranju, tako i u gledanju, što se, po meni, ne može dobiti u ostalim žanrovima.

ANKETA

Sol života u školskoj svakodnevnici

U ŽIVOTU UČENIKA, NAJVAŽNIJI SU ODNOSI KOJE GRADE S DRUGIMA, A NE PRITISAK OKOLINE NASTAO STALNIM USPOREĐIVANJEM. UPRAVO TI ODNOSI PREDSTAVLJAJU NJIHOVU VLASTITU „SOL ŽIVOTA“

Napisao: **Arijan Molnar, 2. G**

Istraživanje je temeljeno na aktivnostima u sklopu „Eko dana“ koji su se održavali u Prirodoslovno-grafičkoj školi Zadar u razdoblju od 22. travnja 2025. do 25. travnja 2025. s temom „Sol života“. Istraživanje je provedeno 8. prosinca 2025. godine anketiranjem 60 učenika drugih razreda. U tom procesu učenici su odgovarali na pitanja u kojima su iznosili svoje stavove o različitim aspektima vezanim uz školu, vlastiti život i značenju metafore „sol života“. Bit ovog istraživanja bila je saznati kako učenici doživljavaju školu i život općenito te kako određuju značenje životnih vrijednosti. Prilikom ispunjavanja ankete učenici su trebali zaokružiti jedan odgovor po pitanju, u skladu sa svojim mišljenjem.

Rezultati ankete

Rezultati provedene ankete pružaju uvid u razmišljanja učenika o njihovim životnim vrijednostima, stresu vezanome uz školske obaveze i izvorima zadovoljstva. Kada je riječ o značenju izraza „sol života“, većina učenika smatra da on predstavlja nešto što daje okus i smisao životu. Na temelju tog odgovora vidljivo je da učenici taj pojam ne doživljavaju površno, već ga povezuju s dubljim životnim iskustvima i osobnim vrijednostima. Pitanje o stresu vezanome uz školske obaveze razotkriva da učenici školu ne doživljavaju kao stalno opterećenje, već da se stres pojavljuje povremeno, najčešće u razdobljima pojačanih obaveza i ispita. Stoga, zaključujemo da učenici prepoznaju uzroke stresa, ali ga u većini slučajeva uspijevaju držati pod kontrolom. Kada je riječ o opuštanju nakon napornog školskog dana, najviše učenika ističe slušanje glazbe kao svoj omiljeni način opuštanja.

Važnost glazbe

Na temelju tih odgovora zaključujemo o važnosti glazbe u svakodnevnom životu mladih te veličini njezina doprinosa smanjenju napetosti i vraćanju unutarnje ravnoteže. Najvažnijim preduvjetom dobrog života učenici ponajviše smatraju obitelj i prijatelje. Ovaj odgovor jasno naglašava da su međuljudski

53%

UČENIKA NIKADA NIJE RAZMIŠLJALO O IZRAZU „SOL ŽIVOTA“

55%

UČENIKA MISLI DA JE ŠKOLSKI ŽIVOT PONEKAD PREVIŠE STESAN

32%

UČENIKA SE NAJČEŠĆE OPUŠTA SLUŠAJUĆI GLAZBU

35%

UČENIKA NAJVAŽNIJIM ZA DOBAR ŽIVOT SMATRA OBITELJ I PRIJATELJE

48%

UČENIKA SMATRA DA NAJVIŠE DOBRI ODNOSI S PRIJATELJIMA UTJEČU NA NJIHOVU SREĆU U ŠKOLI

odnosi, podrška i osjećaj pripadnosti važniji od školskih postignuća ili materijalnih vrijednosti. Promatrajući čimbenike koji najviše utječu na sreću učenika u školi, dobri odnosi s prijateljima ponovno se izdvajaju kao presudan čimbenik. S obzirom na to, možemo zaključiti da se pozitivno školsko iskustvo prije svega gradi na međusobnom razumijevanju, prijateljstvu i ugodnoj atmosferi. Anketa pokazuje da su učenici pod određenim stresom uzrokovanim suvremenim obrazovnim i društvenim sustavom koji je u velikoj mjeri temeljen na uspoređivanju i vrednovanju postignuća.

Odnosi s drugima su najvažniji

Obrazovanje ne bi trebalo biti isključivo uspoređivačkog karaktera gdje se vrijednost pojedinca često mjeri ocjenama, što može dovesti do stresa i mentalnog opterećenja. Rezultati također upućuju na to da sreća koju učenici pronalaze u međusobnim odnosima potvrđuje kako je čovjek društveno biće. Stoga je važno razvijati obrazovni sustav koji, uz znanje, potiče i njeguje socijalnu i emocionalnu inteligenciju, a ne samo usvajanje činjenica. Zaključno, može se reći da su za učenike najvažniji odnosi koje grade s drugima, a ne pritisak savršenstva nastao stalnim uspoređivanjem. Upravo ti odnosi predstavljaju njihovu vlastitu „sol života“.

SJEĆANJA KOJA NAS OBLIKUJU

Posljednji snijeg u Smilčiću

PRIČA O OBITELJI, GUBITKU I SNAZI ZAJEDNIŠTVA KROZ BAKINA SJEĆANJA

Napisao: **Filip Arbanas, 3. C**
Fotografija: **Filip Arbanas, 3. C**

Kada govorimo o soli života, govorimo o sjećanjima koja daju okus našim životima. Taj okus ponekad može biti pregorak – gorak toliko da čovjek svoja sjećanja mora potisnuti u dno duše i zauvijek ih ondje zatočiti. Ovo je priča moje bake o posljednjem snijegu u Smilčiću. Snijegu koji joj je zauvijek sledio krv u žilama.

Bijeg iz doma i početak nesigurnosti

Prošlo je već pet mjeseci otkako su baka i njen, tada petogodišnji, sin

Ivan, moj otac, zbog rata napustili dom i pobjegli iz sela. Sve je ostalo u selu - njihova obitelj i njihov dom. Njihov život stao je ondje: „Kada smo se spremali otići, od svih stvari ponijela sam samo nekoliko Ivanovih komada robe u najlonskoj vrećici. I to je bilo sve” – kaže mi baka. Did je za to vrijeme bio na bojištu, a u obiteljskoj kući ostali su samo moji prabaka i pradić, Marinko i Ljubica. Oni nisu htjeli napustiti dom. Osjećali su veliku odgovornost za cijelu obitelj. Tvrdoglavo su odbijali svaki strah, a na pameti im je bila samo briga za obitelj i zadatak da sačuvaju dom: „Nisu razmišljali o sebi. Na sve načine pokušavali su ublažiti našu zabrinutost i strah. Kada smo Ivan i ja trebali otići iz sela, tvoja prabaka Ljubica nas je zagrlila i rekla nam: „Vidimo se za nekoliko dana, kad se situacija smiri” – dodala je baka. Tog dana ih je pradić Marinko, u sanitetskim kolima skupa s nekoliko pacijenata iz seoske ambulante, odvezao u Zadar. Od tada više nisu bili zajedno. Baka i otac smješteni su na otoku, u Hotelu Preko, zajedno s ostalim izbjeglicama. Ondje su bili

izolirani od svega. Nisu imali nikakav kontakt s ostatkom obitelji i nisu znali što se događa na kopnu. U četiri zida hotelske sobice, zajedno sa svojim sinom, baka je bila zatočena u neizvjesnosti i strahu. Svaki otkucaj sata bio je nova borba i mogućnost opasnosti, svaki šum tranzistora nabrajaio je nove žrtve, a svaki korak iz hotelskog hodnika odvlačio joj je pozornost i igrao se s njenim žvncima. Nije znala što se događa u selu. O tome se bojala i razmišljati, ne bi li je misli možda odvele u krivome smjeru.

Posljednji snijeg i strašna vijest

Bilo je gluho doba noći. Tjeskoba joj se uvukla pod kožu, a neizvjesnost ju je izjedala. Nije mogla spavati. Zamišljeno je pogledala kroz prozor i ugledala kako snijeg obasipa dvorište hotela. Taj prizor samo je rasplamsao njezine slutnje i napetost. Snijeg je za to vrijeme padao i u Smilčiću, prekrivši i dvorište naše kuće. Do jutra je sve ostalo jednako i nijemo. Nigdje otisaka koraka, nigdje tragova života. Snijeg je zaustavio vrijeme, kao da želi sakriti ono što se dogodilo u kući.

Ta tišina ondje nije značila mir, već kraj. Istoga jutra, baka je na recepciji primila vijest: Noćas je u Smilčiću, u svojoj kući, ubijen bračni par Arbanas. „Svijet je, za mene, u tom trenutku stao. Krv mi se sledila u žilama. Odbijala sam povjerovati u tu gadnu i bolnu istinu. Kroz glavu su mi prolazile slike njihovih posljednjih riječi koje sam čula kad smo odlazili: „Mi ćemo to sačuvati za vas, dico.“ A na kraju nisu uspjeli sačuvati ni vlastite živote“ - tiho mi je rekla baka. „Bila sam izgubljena u svojim mislima. Pred očima mi je prolazila slika krvavog snijega. Najviše me boljelo to što sam bespomoćna, gotovo zatočena u hotelu, mogla samo slušati što se događa u mom selu. Ali, preostalo mi je ono najteže: svom petogodišnjem sinu ukrasti nevinost djetinjstva i reći mu da njegovi baka i did više nisu s nama“ – tužno kaže baka.

Povratak i suočavanje s prošlošću

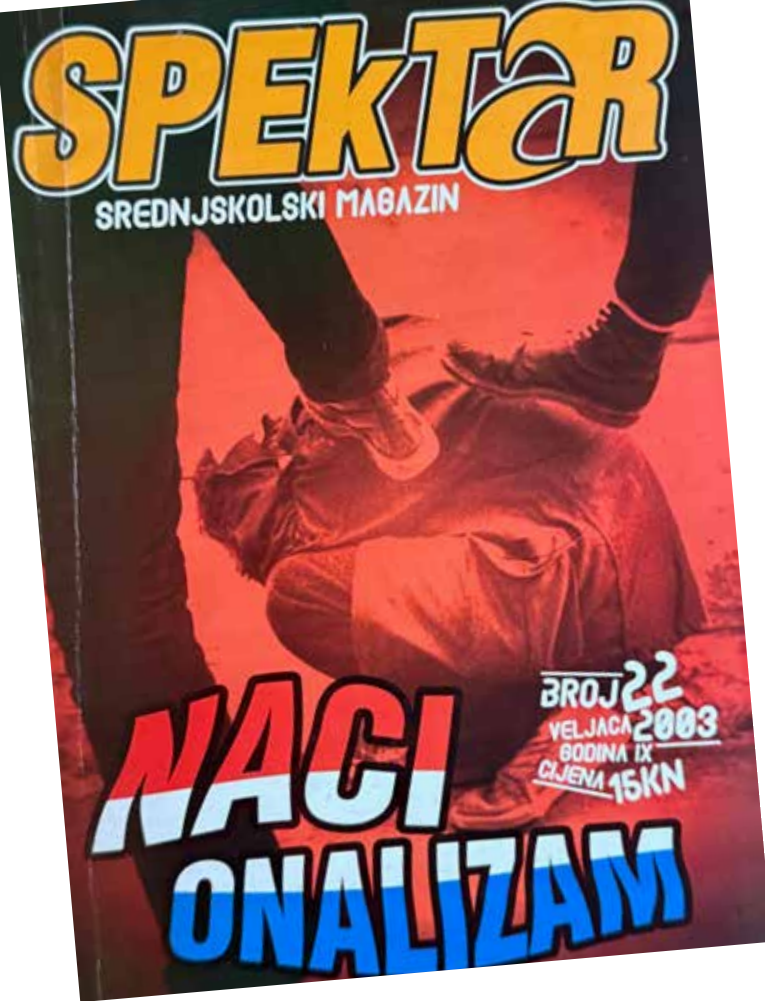
Kada se moja obitelj nakon pet godina rata vratila u Smilčić, ondje ih je zatekla visoka trava koja je skrivala njihovu potpuno spaljenu, praznu obiteljsku kuću koju su napustili dok je bila puna lijepih uspomena i voljenih ljudi kojih više nema. Nije im preostalo ništa osim novog početka. Obnoviti obiteljsku kuću i još se jednom suočiti s bolnim sjećanjima koja su se skrivala duboko ispod pepela i ponovno proživjeti tu tragediju kojoj su svjedočili samo zidovi kuće. Cijelo to vrijeme moja obitelj nije imala priliku dostojno sahraniti i ispratiti prabaku i pradića. Tek nakon završetka rata provedena je ekshumacija, pri čemu je utvrđen njihov identitet. „Kada sam tijekom ekshumacije vidjela predmete s

Spomenik u Smilčiću posvećen žrtvama rata

kojima su bili zakopani - pradićov sat i prabakine borosane - tek sam tada postala svjesna da se ta strašna tragedija uistinu dogodila“ – rekla je baka, još uvijek potresena tim prizorom.

Sjećanja koja oblikuju budućnost

Prošlo je već 30 godina od oslobođenja Hrvatske, ali rat za moju baku još nije završio. On je negdje duboko u njezinome srcu, u njezinoj duši. Bol koju joj je nanio nikada nije oslabila, a sjećanja ju iz dana u dan vuku, i ne dopuštaju joj da zaboravi taj kobni 21. 1. 1992., kada su moji prabaka i pradić, kao nedužni civili ubijeni u vlastitoj kući. Dodatnu gorčinu toj boli daje spoznaja da pravda nikada nije dočekana – za taj zločin do danas nitko nije odgovarao. „Zato, dico draga, uživajte u slobodi. Dižite ovaj čisti hrvatski zrak, jer teške smo muke pretrpjeli na putu do slobode“ – za kraj mi je napomenula baka. Danas, sa svojom obitelji, ponosno živim u Smilčiću u istoj obiteljskoj kući. Kuća je natopljena krvlju nedužnih ljudi, ali sam zahvalan što mogu ispričati ovu priču u njihovo sjećanje. Siguran sam da su moji pokojni prabaka i pradić ipak uspjeli sačuvati ono najvažnije za svoju djecu - zajedništvo, vjeru i ljubav prema domovini.

NACIONALIZAM NEKADA I SAD

NACIONALIZAM I DOMOLJUBLJE:

Razlika koja nestaje

Napisao: **Roko Režan, 2. G**Fotografija: **Roko Režan, 2. G**

Tekstovi mladih autora iz časopisa Spektar iz 2003. godine govore o mnogočemu, ali ponajviše o nacionalizmu i domoljublju. Vrlo aktualna tema nedugo nakon ratnih godina, ali i danas prisutna možda čak više nego ikada prije. Kada se govori o Thompsonu i nacionalizmu općenito, mnogi misle da je to nešto novo ili iznenadno, ali ipak, tekstovi napisani 2003. godine govore da su se iste rasprave vodile i prije dvadeset godina. Mladi su i tada bili pod pritiskom nacionalnih priča te su pokušavali razumjeti gdje počinje mržnja prema drugima, a gdje završava domoljublje. Upravo je iz tog razloga vrlo zanimljivo usporediti tadašnja razmišljanja s događajima danas.

Ista priča, druga publika

Autorica teksta iz časopisa Spektar u svom članku opisuje Thompsona i njegov vrhunac karijere te navodi kako su se njegove pjesme mogle čuti svugdje, od kafića do trgovine. Mladi su težili nacionalnim simbolima često i ne shvaćajući što mnogi od njih znače. Važno im je bilo uklopiti se u tadašnje društvo i njegov način razmišljanja. Danas, iako mladi više ne slušaju radio po kafićima u tolikoj mjeri kao prije, provode vrijeme na društvenim mrežama koje imaju snažan utjecaj na njih. To je zapravo možda i jedina razlika - potreba za

osjećajem pripadanja ostala je ista. Nacionalizam se sada, u odnosu na prije, širi kroz videozapise, pjesme i objave na internetu. Mladi su prije dvadeset godina zapravo ponavljali priče koje su čuli od roditelja, a danas je situacija nešto drugačija jer mladi ponavljaju priče koje čuju online.

Domoljublje ili nacionalizam, u čemu je razlika?

Spektrova autorica već je tada isticala kako domoljublje znači voljeti svoje, dok nacionalizam zapravo često znači mrziti tuđe. Danas se još uvijek vidi da ta razlika nije dovoljno jasna. Mnogi i dalje misle da su jake poruke i uvrede znak snage i ponosa, a zapravo upravo one dovode do stvaranja novih podjela i novih rasprava, isto kao i prije dvadeset godina.

Thompson

Bitna stvar koja se promijenila u vezi s Thompsonom je upravo ta što Thompson više nije samo glazbenik, već je postao i politička tema. Thompsonove pjesme govore o vjeri, ljubavi, domovini, ali i o prošlim događajima i vrijednostima koje su važile za vrijeme rata. S vremenom su neki njegovi nastupi postali kontroverzniji, no većina obožavatelja i dalje smatra Thompsona simbolom ponosa i identiteta.

Thompsonov koncert na hipodromu

Svakako jedan od najupečatljivijih događaja u povijesti Hrvatske i

TEKSTOVI IZ 2003. GODINE I DANAŠNJE DRUŠTVO: KAKO SE NACIONALIZAM I THOMPSON JOŠ UVIJEK OBLIKUJU KROZ MLADE GENERACIJE

Hrvata je i Thompsonov koncert na Hipodromu na kojemu se okupilo preko 500 000 ljudi. To je direktan pokazatelj kako njegova glazba i danas okuplja ljude te ostavlja snažan utjecaj na cijelu populaciju. Za većinu je taj koncert bio novi osjećaj zajedništva i domoljublja, dok su neki kritizirali nacionalistički i politički utjecaj na publiku.

Utjecaj škola i obitelji

Vrlo važan utjecaj u oblikovanju stavova mladih ljudi svakako imaju škole i ljudi kojih ih okružuju, ponajviše njihova obitelj. Djeca o domovini najviše uče od roditelja, a škola je tu da nadopuni stvari koje nisu rečene. Ukoliko ti izvori nisu dovoljno informativni ili su pak vezani uz politiku, mladi se mogu osjećati zbunjeno te prihvatiti informacije koje su površne ili krive. To stvara atmosferu u kojoj pjesme, poput onih Thompsonovih, imaju najveći i najsnažniji utjecaj na nacionalni

identitet. Cijelo društvo ima zadatak mladima usaditi vještinu kritičkog razmišljanja o prošlosti i prošlim događajima.

Utjecaj vršnjaka, prijatelja i okoline

Utjecaj drugih tinejdžera također je jedan od razloga prihvatanja nacionalističkih simbola. Objasniti ću na primjeru: ako većina učenika u razredu pokazuje interes za Thompsonove pjesme, pojedinac će osjećati pritisak te potrebu da se uklopi pa će iz tog razloga i on sam početi slušati Thompsona. O Thompsonu se priča danas, pričalo se prije dvadeset godina, a vjerojatno će se o njemu pričati i sljedećih dvadeset godina. Međutim, Thompson i danas ostavlja snažan utjecaj na mlade i na oblikovanje njihovih stavova. Obitelj, škole i okolina imaju važnu ulogu u educiranju mladih o razlici između nacionalizma i domoljublja. Iz svih navedenih razloga, tekstovi Spektra iz 2003. godine nas podsjećaju da je osjećaj zajedništva i prihvaćenosti lijep, ali da isto tako praćenje mase bez vlastitog razmišljanja može dovesti do novih podjela i nesuglasica u budućnosti. U slučaju da mladi nauče promišljeno i kritički pristupati informacijama koje dobiju, postat će odgovorni članovi društva te će razviti svoj stav i vlastiti, zdravi identitet. Na kraju, problem nije u Thompsonu, problem je u društvu koje se promijenilo i prestalo misliti vlastitom glavom.

INTERVJU Edo Popović

„Nitko ne može otkriti svijet umjesto vas“

**RAZGOVOR S
POZNATIM PISCEM
O MLADOSTI,
PUTOVANJIMA,
VELEBITU, KRIMIĆIMA
I GLAZBI**

Napisala: **Mea Lerga, 4. E**
Fotografija: **Arhiva škole**

U okviru programa Gradske knjižnice Zadar – Palača riječi književnik Edo Popović predstavio je svoj najnoviji roman „Hrvatski pasijans“, objavljen 2024. godine. Nakon predstavljanja romana, s književnikom smo razgovarali o njegovim književnim počecima, odnosu prema mladim autorima, putovanjima, glazbi te porukama koje želi uputiti mladima.

U svojim počecima pisali ste o životu mladih u gradu, tzv. urbanoj prozi. Kako danas gledate na svoje knjige koje su nastale u to vrijeme?

Dobro, pisao ih je neki drugi čovjek, ne ja današnji. Mi se mijenjamo,

ljudi se s godinama mijenjaju. Pa čak ni naše stanice nisu iste kao što su bile tada. U to vrijeme živio sam takav život i te su me teme privlačile. Danas me zanimaju neke druge stvari, ali svoje ranije proze se ne odričem – jednako su mi drage kao i novije.

Čitate li mlade hrvatske autore? Vaš sin Sven Popović pripada tom krugu. Što mislite o kvaliteti te scene?

Moram priznati da ne čitam previše, ali neke sam autore pratio i čitao. Scena danas je življa i kvalitetnija, osobito prozna, nego u mojoj generaciji. Mladi autori imaju svoj život i svoje teme, i ja to poštujem. Sven mi često daje svoje proze prije objave, pa ih zajedno komentiramo.

Novinarka „Spektra novog“, Mea Lerga, i Edo Popović

Vaše su knjige prevedene na druge jezike, a putovali ste i u inozemstvo. Koliko vam znače putovanja i upoznavanje drugih sredina?

Boravak u Švicarskoj, od kolovoza 2013. do siječnja 2014., bio je prvo dulje iskustvo života u inozemstvu. Takvo putovanje omogućuje sagledavanje vlastitog života i zemlje iz druge perspektive. Tijekom boravka napisao sam i rukopis „Nema mačaka lotalica“ u Švicarskoj, kombinaciju dnevnika i eseja. Putovanja su nužna i za posao i za život.

Mijenjali ste svoj izričaj i napisali knjige o Velebitu. Kako je do toga došlo?

Na Velebit nisam otišao iz želje, nego zbog problema s plućima 2006.

godine. Od tada stalno hodam. Boravak u planini mijenja čovjeka – shvatio sam da nismo sami i da smo samo dio prirode. Velebit mi je pokazao koliko su tisuće drugih vrsta, biljaka i životinja, snažnije i samostalnije od nas.

Vaše knjige često kritički promatraju društvo. Koji biste savjet dali srednjoškolcima?
Najvažnije je misliti svojom glavom. Ne dopustite da vam drugi govore što i kako morate misliti. Imamo mozak da bismo stvarali vlastito mišljenje. Ne bojte se drukčijih ljudi i ideja, bojte se samo agresije i nasilja.

Spominjete bend Flaming Lips. Slušate li glazbu i kako gledate na druge umjetnosti?
Glazbu volim, a Flaming Lips su mi

posebno dragi. Pratim i filmove, kazalište i jazz, ali nisam osjetljiv na vizualne umjetnosti. Rekao bih da sam više verbalni, nego vizualni tip.

Vaša nova knjiga, Hrvatski pasijanci, je krimić. Kako birate žanr?

Krimiće mi služi kao sredstvo da izrazim razmišljanja i ironično promatram društvo. Ne pokušavam pisati ambicioznu književnost, nego opušteno i pomalo neozbiljno o ozbiljnim temama.

Poruka za srednjoškolce
Slušajte majku i punk. Svaki čovjek otkriva svijet za sebe – literaturu, planine, iskustva. Nitko ne može otkriti svijet umjesto vas, morate ga sami doživjeti.

SMOTRA LIDRANO 2025.

Upoznali smo nove talente i razmijenili ideje

UČENICI PETRA MARNIKA I ROKO REŽAN NA DRŽAVNOJ SMOTRI „LIDRANO“ U VINKOVcima PODIJELILI NEZABORAVNA ISKUSTVA

Napisao: **Roko Režan, 2. G**
Fotografija: **Arhiva škole**

Državna smotra „LiDraNo“ održala se od 5. do 9. svibnja 2025. u Vinkovcima. Prirodoslovno-grafička škola je po treći put sudjelovala na Državnoj Smotri, a ove godine su školski list „Spektar novi“ predstavili Petra Marnika i Roko Režan, učenici Prirodoslovno-grafičke škole. Po dolasku, svi izvođači i njihovi mentori bili su smješteni u hotel koji je imao toplu i prijateljsku atmosfere. Smotra je drugu godinu za redom održana u Vinkovcima te

je upravo to pokazatelj zadovoljstva i topline ovoga prekrasnog malog grada. Domaćin Smotre i ove je godine bila Gimnazija Matije Antuna Reljkovića.

Svečano otvorenje

Nakon dolaska i smještaja u hotele, uputili smo se prema Gradskom kazalištu „Joza Ivakić“ gdje se održalo svečano otvorenje. Na svečanom otvorenju nastupili su mnogi mladi talenti, a vrhunac i pravo osvježanje bio je nastup učenika Gimnazije Matije Antuna Reljkovića na čelu s Perom Galićem, glavnim vokalom rock sastava Opća opasnost. Govor

dobrodošlice održali su predstavnici grada Vinkovca te ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje, Katarina Milković. Nakon otvaranja započelo je zajedničko druženje i stjecanje novih prijateljstava.

Okrugli stolovi

Međutim, nije bilo vremena za odmor, već sljedećega jutra čekali

su nas okrugli stolovi gdje smo raspravljali o uspješnosti svih školskih listova. Čast nam je da se naš „Spektar novi“ probio u sami vrh svih školskih listova po riječima povjerenstva. Nakon komentiranja listova, popodne smo imali zajedničko druženje i zadatak osmišljavanja zajedničkog školskog lista sa ostalim učenicima iz

Zadrani na „LiDraNu“ u Vinkovcima

raznih dijelova Hrvatske što je bila odlična prilika da se svi međusobno upoznamo i razmijenimo ideje.

Iskustva

Preostale dane proveli smo u razgledavanju Vinkovaca i uživanju u slobodnom vremenu. Svoja iskustva o Smotri podijelila je i učenica Petra Marnika, predstavnica Spektra Novog 2025., koja kaže: „Za mene je „LiDraNo“ odlična prilika da se podjele kreacije učenika iz cijele države. Jako sam zadovoljna prošlogodišnjom Smotrom i definitivno će mi to ostati kao jedno nezaboravno iskustvo. Upoznala sam mnoštvo ljudi i naučila puno o drugim oblicima umjetnosti s kojima prije nisam imala nikakvoga doticaja. Stvaranje je za mene izricanje onoga što se ne može lako opisati. Najčešće stvaram vizualno pa mi je sve to zapravo malo teško opisati riječima, ali smatram da je stvaranje ispušni ventil za emocije.“ Vjerujem kako je svima Smotra bila prekrasno iskustvo te da svi s nestrpljenjem očekujemo i novi broj školskog lista te novu Smotru da upoznamo nove ljude, razmijenimo ideje i steknemo neka nova iskustva za budućnost.

INTERVJU Roko Režan, učenik 2.G razreda

„Kreativnost i kritičko razmišljanje u školi jako pate“

**ROKO JE UČENIK
ČIJA ZNATIŽELJA,
UPORNOST I STRAST
PREMA ZNANOSTI
NADILAZE UČIONICU,
A UZ KEMIJU
USPJEŠNO NJEGUJE I
LJUBAV PREMA GLUMI
TE SCENSKOME
NASTUPU**

Napisala: **Lana Rudan, 1. F**
Fotografija: **Arhiva škole**

Razgovarali smo s Rokom Režanom, učenikom 2. G razreda, koji se istaknuo iznimnim uspjehom osvojivši 5. mjesto na državnom natjecanju iz kemije. Roko je učenik čija znatiželja, upornost i strast prema znanosti nadilaze učionicu, a uz kemiju uspješno neguje i ljubav prema glumi te scenskome nastupu. U ovom intervjuu otkriva nam kako je započela njegova povezanost s kemijom, kako su izgledale pripreme za natjecanje, ali i kako uspijeva uskladiti znanstveni rad s umjetničkim interesima. Također se osvrće i na svoje planove za budućnost te promišlja o ulozi škole i kreativnosti u životu mladog čovjeka.

Što ti znači kemija i kako si se pripremao za državno natjecanje?

Pa kemija za mene znači smisao života, iako zna biti teška i izazovna, vrlo je logična. Kemija i ja zapravo nismo odmah „kliknuli“, jer mi je prva ocjena zapravo bila trojka, ali onda mi je profesorica Karla Vukšić iz osnovne nekako otvorila oči i tad smo se kemija i ja povezali. Naravno, veliku sam sreću imao da sam u srednjoj školi dobio profesore koji su svoju ljubav prema kemiji prenosili na mene, tu sam najviše zahvalan svojoj mentorici, profesorici Mihovili Rončević i profesorici biologije i

**NE UČITE NAPAMET,
SHVATITE KAKO
FUNKCIONIRA. AKO
UĐEMO U NEKU
DUBINU KEMIJE,
SHVATIMO DA JE
ZAPRAVO SVE OKO
NAS UPRAVO KEMIJA -
KAŽE ROKO**

kemije, Valentini Zeleniki, tako da je ta ljubav zapravo samo rasla. Kemija spaja kreativnost, logiku i znanje, ali bih kao najvažnije istaknuo kreativnost. Za državno natjecanje sam se pripremao tako da sam rješavao stara natjecanja koja se sastoje od zadataka i pokusa, zapravo najviše to, a od ostalog - malo teoretskih zadataka i prezentacije. Najviše mi je pomogla moja mentorica, profesorica Mihovila Rončević, koja me maestralno vodila kroz cijeli proces i nesebično bila tu kad god je bilo potrebno. Također sam imao i ogromnu podršku cijele škole i profesori su imali razumijevanja

za sve tako da je zapravo bilo vrlo izgledno ostvariti odlične rezultate. Kemija je ukratko smisao života, samo se mora gledati na nju iz neke malo drugačije perspektive.

Vjerujem da si imao najzanimljiviji zadatak na natjecanju, možeš li nam malo ispričati o njemu?

Najzanimljiviji zadatak... Pa dobro pitanje, ne znam mogu li što posebno izdvojiti, ali inače jako volim računanje u kemiji, pa vjerojatno neki iz stehiometrije. Ali, zapravo mi je najbolji bio praktični dio, odnosno pokus koji je bio jako zanimljiv i odlično osmišljen.

Da, pokusi znaju biti zanimljivi. Zanima me kako si se osjećao kad si saznao da si osvojio 5. mjesto?

Pa osjećaj je, iskreno, neopisiv. U 8. razredu osnovne škole falilo mi je pola boda za prolazak na državno natjecanje i sad kad stojiš tu i vidiš svoje ime - neopisivo. Ja sam inače ogroman samokritičar i ne priznajem ništa osim prvoga mjesta, ali ipak, za prvi put sam više nego zadovoljan, iako neću stati dok ne dođem do tog prvog mjesta.

Koji savjet bi dao svojim kolegama koji se tek spremaju za natjecanje iz kemije?

Savjet koji bi dao... Ne učite napamet, shvatite kako funkcionira. Ako uđemo u neku dubinu kemije, shvatimo da je zapravo sve oko nas upravo kemija. Jer tek kad kemiju

Roko i njegova mentorica, Mihovila Rončević

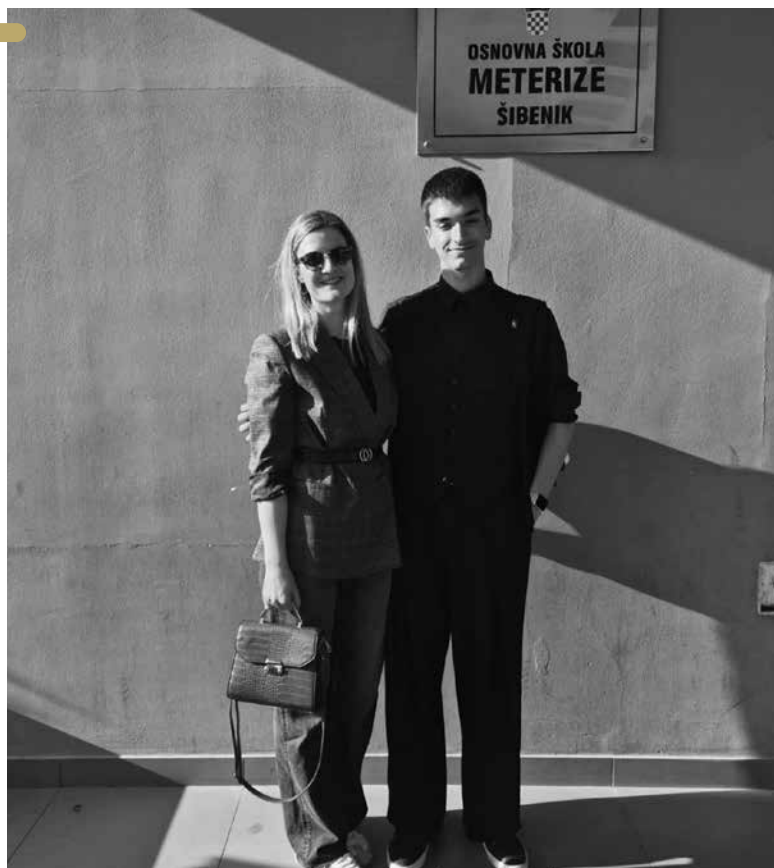
počnete shvaćati onakvu kakva ona je, tek tada zapravo možete krenuti proučavati!!

Odličan savjet! Znamo da si zainteresiran za glumu i da si bio na natjecanju „LiDraNo“. Možeš li nam reći kako si se zainteresirao za glumu i što ti se najviše sviđa u scenskom nastupu?

Gluma je uvijek bila nekako sporedna stvar koja me pratila od malena, ali u prvom razredu srednje nešto u meni je puklo i tad sam se krenuo baviti s njom ozbiljnije, a u scenskom nastupu mi se najviše sviđa što možeš biti što god poželiš i što možeš reći što god poželiš, a to ne možeš svugdje.

Možeš li nam opisati svoj nastup na županijskom „LiDraNu“? Kako je bilo predstavljati školski list na državnoj razini?

Nastup na „LiDraNu“ je bio zanimljivo iskustvo. Izvodio sam Gavranov monolog „Što da radim sa životom“. Sve u svemu, zadovoljan sam, ali naravno, ima prilike i prostora za napredak. Predstavljati list je, prije svega, bilo nenadano jer sam išao kao zamjena, ali je bilo vrlo lijepo. Upoznao sam nove ljude i njihova razmišljanja i pamtim ga kao jako lijepo iskustvo.

Vjerujem da je teško imati toliko obaveza. Kako usklađuješ svoje obaveze između kemije i glume?

Povežem ih, hahahaha. Zezam se, i ako je to realno moguće, sjetimo se iluzionista. Šalu na stranu, nekad zna biti vrlo izazovno, najviše vremenski, jer nastojim da mi ništa ne pati - ni škola, ni socijalni život.

Biti zaljubljen u kemiju i glumu stvarno pokazuje širinu tvoje osobnosti. Što te motivira u školi i izvan nje?

U školi me, iskreno, motivira uspjeh, odnosno, uvijek težim

nečemu višem, nikad mi nije dosta, tako da jako volim napredovati iz dana u dan.

Kako vidiš svoju budućnost? Planiraš li se baviti kemijom, glumom ili nečim trećim?

Sebe u budućnosti definitivno vidim u svom malom privatnom laboratoriju gdje neumorno radim na nekom otkriću... Ukratko, vidim se u bijeloj kuti, koji god posao to bio. Gluma mi je više kao hobi, sporedna stvar. Kemija je primarna, ali još se premišljam između medicine i kemije... Kao

Pismo Roka Režana učenicima i profesorima Prirodoslovne gimnazije

Drage učenice i dragi učenici, poštovani učitelji i profesori, dragi svi,

od srca vas pozdravljam i žao mi je što danas nisam među vama na ovom prekrasnom danu posvećenom prirodi. Umjesto s vama, danas sam na Državnom natjecanju iz Kemije, ali vjerujte mi – mislim i duhom sam tu, jer ono što vi danas radite, za mene je neizmjerno važno. Priroda ne traži puno – samo da je poštujemo, da je gledamo s pažnjom i čuvamo s ljubavlju. I baš zato su „Eko dani“ nešto posebno. To je trenutak kad se podsjetimo da smo svi dio nečeg većeg, neke priče. A u toj priči postoji jedna nevidljiva nit koja povezuje sve – i zrak i zemlju, i more i čovjeka... Ta nit... nije samo

znanost. To je životna povezanost svega s nečim većim. To je ono što ja nazivam kemijom. Ne kemijom iz udžbenika, ne onom iz laboratorija, nego kemijom života. To je ona iskra, ona tišina između dvoje ljudi koji se razumiju bez riječi, to je toplina doma, smijeh među prijateljima. To je način na koji Zemlja diše, kako voda pamti, kako drvo raste i kako čovjek osjeća. Kemija života nije nešto što učimo – to je nešto što živimo. To je ono kad znaš da si dio svijeta, ali i da taj svijet živi kroz tebe. I zato dok vi danas sadite biljke, pričate o prirodi, kemiji, istražujete, izvodite pokuse, izrađujete radove, dijelite ideje – vi ste dio te velike, tihe kemije postojanja. Bez epruveta, bez formula – ali s velikim srcem.

I to je ono najvažnije. Jer prirodu treba gledati očima znanstvenika, ali voljeti je srcem djeteta, jer je to srce koje se ne boji sanjati i vjerovati u promjenu. A to srce zna: kad dodaš kap dobrote, kap brige, kap znanja – nastaje reakcija. Reakcija koja mijenja čitav svijet. Zato vam želim da Vam „Eko dani“ budu ispunjeni smijehom, radošću, učenjem i osjećajem da ste baš vi – dio nečega važnog. Jer jeste. Svaka vaša gesta, svaki vaš trud ima težinu. I ima smisla. I želim Vam da uvijek ostanete pozitivni kao kationi. Čuvajte Zemlju. I čuvajte tu svoju unutarnju kemiju – onu koja s ljubavlju povezuje sve što postoji. Čuvajte to dijete u sebi i zabavite se u Kemiji.

što sam rekao, definitivno će biti bijela kuta.

Što ti škola znači u tvom životu i kako je povezuješ s temom „sol života“?

Pa škola u život definitivno donosi puno beneficija, ali i mana. Smatram da je škola jako dobra u svrhu stvaranja činjeničnog, ali da kreativnost i kritičko

razmišljanje jako pate. Naravno, tu je problem sustava. Smatram da čovjek može biti savršen u činjenicama i imati sve, ali ako nema malo kreativnosti - nema ništa. Pa može se reći da je kao začim činjenicama, ali ogromna gorčina kreativnoj strani ljudi. Kao zaključak želim reći da neovisno što i gdje radili, bilo to u školi, laboratoriju, na pozornici

ili na bilo kojem drugom mjestu oblikuje više nego što ponekad primjetimo. Put do uspjeha je težak, pun uspona, padova i stagnacija, ali samo je jedan cilj i samo jedan pobjednik. A taj pobjednik može biti svatko od nas. Zato želim svima da se ne boje riskirati, da se ne boje sanjati i da ne prestaju vjerovati. Jer mogu postići sve.

1.

1. Mentorica Martina Perić i učenica Izabela Kero, 2. Marijana Šumski na natjecanju Worldskills u disciplini Web dizajn, 3. Izabela Kero na natjecanju Worldskills u disciplini Grafički dizajn i tehnologije

2.

3.

WORLD SKILLS 2025.

Uspjeh naših učenica na državnom natjecanju strukovnih škola

Napisale: **Paula Milin i Paula Čirjak, 2. E**

Fotografija: **Arhiva škole**

Državno natjecanje „WorldSkills Croatia 2025.” održano je od 9. do 11. travnja u Zagrebu. Učenice naše škole postigle su zavidne rezultate tijekom sudjelovanja na najvećem strukovnom natjecanju u Hrvatskoj, među čak 370 najtalentiranijih učenika Lijepe Naše. „WorldSkills” najveći je spektakl strukovnog obrazovanja u ovom dijelu Europe. U 2025. godini sudjelovalo je 370 učenika, preko 200 strukovnih škola u kojima su se natjecali u čak 44 discipline. Discipline su bile raznolike, a teme su varirale od tradicionalnih pa sve do suvremenih. Učenice naše, Prirodoslovno-grafičke škole

IZABELA KERO, UČENICA 3. C RAZREDA, UZ POMOĆ MENTORICE MARTINE PERIĆ, OSVOJILA JE DRUGO MJESTO U DISCIPLINI „GRAFIČKOG DIZAJNA I TEHNOLOGIJE”

sudjelovale su u dvije različite discipline: „Web dizajn” i „Grafički dizajn i tehnologija”.

Uspjeh u disciplini Grafički dizajn i tehnologija”

Izabela Kero, učenica 3. C razreda, uz pomoć mentorice Martine Perić,

osvojila je drugo mjesto u disciplini „Grafičkog dizajna i tehnologije”. Zadatak je bio izraditi vizualni identitet za specijaliziranu trgovinu „Jimmy music shop”, a njezina ciljana skupina bili su mladi ljudi koji kreću u osnivanje benda po vlastitom izboru.

Osvojeno 5. mjesto u disciplini „Web dizajn”

Marijana Šumski, učenica 4. E razreda, uz pomoć mentorice Kristine Erlić, osvojila je peto mjesto u disciplini „Web dizajna”. Zadatak je bio izraditi samostalnu web stranicu u svrhu marketinške ili reklamne kampanje. Ovim putem ističemo ponos škole, pohvaljujemo učenice i mentorice te naglašavamo važnost ovakvih natjecanja zbog samostalnosti i kreativnosti u radu.

HACKATHON 2025.

Mladi umovi tima „PT” osvojili drugo mjesto

TIM „PT” KOJEG SU PREDVODILE LANA BANOVIĆ, TONKA SORIĆ I EMANUELA KALMETA S MENTORICOM LUCIJOM MIČIĆ, OSVOJIO JE 2. MJESTO S PROJEKTOM „SKILLBRIDGE”

Napisale: **Gabrijela Vučetić i Jana Kovačić, 2. E**

Fotografija: **Arhiva škole**

Grad Zadar, zajedno s projektnim partnerima Sveučilištem u Zadru, „INTERA Tehnološki Park Mostar”, „Inovaciono preduzetnički centar Tehnopolis” iz Nikšića i „BIT Centar Tuzla” organizirao je 7. po redu hackathon „My Smart City 2025.” koji se održao od 2. do 3. prosinca 2025. godine u Providurovoj palači. Sudjelovali su učenici srednjih škola i studenti. Našu školu predstavljale su učenice iz 4. E razreda, smjera web dizajner. U timu po imenu „PT” sudjelovale su Lana Banović, Tonka Sorić i Emanuela Kalmeta, a mentorica im je bila Lucija Mičić.

Što je hackathon?

Hackathon predstavlja koncept natjecanja timova koji rade na inovativnim rješenjima prema zadanoj temi, bilo u obliku mobilnih aplikacija, programskih rješenja ili u obliku razvoja inovativnog koncepta. Prvog dana mentori su timovima predstavili ovogodišnju temu „Digitalne inovacije i pametno poduzetništvo” koja potiče inovacije, kolaboraciju, tehnološki napredak i poduzetničke vještine mladih. Hackathon je ove godine okupio 15 timova iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore.

Postignuće naše škole

Na ovogodišnjem hackathonu sudjelovala je Prirodoslovno-grafička škola Zadar pokazavši značajan nivo znanja, kreativnosti i inovativnosti. Zastupali su

S lijeva nadesno: Učenice Tonka Sorić, Lana Banović i Emanuela Kalmeta

nas učenici 4. E razreda - Lana Banović, Tonka Sorić, Emanuela Kalmeta, Tomislav Žunić, Marko Mršić, Jakov Perić i David Krešan. Tim „PT”, kojeg su predvodile Lana Banović, Tonka Sorić, Emanuela Kalmeta s mentoricom Lucijom Mičić, osvojio je 2. mjesto s projektom „SkillBridge”. Namjena tog projekta je platforma za edukaciju mladih o financijama, razvoj vještina samopromocije

i profesionalno usmjerenje. Timovi koji su sudjelovali na hackathonu i ove su godine pokazali zavidnu razinu znanja, kreativnost i inovativnost iz kojih su se izrodile kvalitetne ideje. Koncept hackathona izvrstan je način poticanja mladih na kreativno razmišljanje i razvoj novih inovativnih rješenja s ciljem poboljšanja kvalitete života u lokalnim sredinama.

ŠKOLSKI PROJEKTI

Mural za Centar za mlade – vizualna interpretacija *Zadra*

Napisala: **Daria Kurkina, 4. C**
Fotografija: **Arhiva škole**

Učenici triju razreda Prirodoslovno-grafičke škole Zadar – smjerova grafički urednik-dizajner, medijski tehničar te web dizajner – sudjelovali su u kreativnom projektu „Ulazni mural za Centar za mlade“, koji je vodio arhitekt Krešimir Damjanović, uz mentorstvo profesorica Martine Perić, Anamarije Ivković i Lucije Mičić te uz pomoć muralista Mate Bratovića, bivšeg profesora Prirodoslovno-grafičke škole Zadar. Projekt je imao za cilj prenijeti duh grada Zadra u suvremeni vizualni jezik murala i oplemeniti prostor Centra za mlade. Govoreći o inspiraciji za projekt, arhitekt Damjanović naglašava da je u središtu cijelog procesa bio upravo

**UČENICI PRIRODOSLOVNO-
GRAFIČKE ŠKOLE ZADAR,
UZ VODSTVO ARHITEKTA
KREŠIMIRA DAMJANOVIĆA
I MENTORSTVO
PROFESORICA,
SUDJELOVALI SU
U OSMIŠLJAVANJU
SUVRMENOG MURALA
KOJI KROZ APSTRAKTNE
FRAGMENTE PRENOSI
IDENTITET GRADA ZADRA**

grad Zadar: „U središtu projekta bio je grad Zadar – njegova slojevita povijest i karakter koji je uvijek građen kulturom preklapljenom preko kulture“, ističe arhitekt. Prema njegovim riječima, identitet Zadra ne može se prikazati jednom slikom, već kroz fragmente koji zajedno stvaraju vizualnu cjelinu. Zbog toga mural ne prikazuje doslovne gradske motive – kako sam autor objašnjava: „U muralu nismo željeli raditi doslovne motive, nego fragmente – vizualne tragove koji su dio kolektivne percepcije prostora.“

Reinterpretacija grada

Cilj je bio potaknuti učenike da grad ne preslikavaju, već da ga reinterpretiraju kroz boju, liniju i geometriju. Projekt je započeo proučavanjem grada – učenici su fotografirali ulice, morskobalu i

Učenici i muralist Mate Bratović oslikavaju zid Centra za mlade

arhitektonske detalje te su na taj način fotografije postale osnova za digitalne ilustracije u stilu minimalističke apstrakcije boja. Rad na kompozicijama odvijao se u programima Adobe Illustrator i Adobe Photoshop. Zid Centra za mlade podijeljen je na deset tematskih cjelina, među kojima su urbani motivi, mediteranski stil, arhitektura, apstrakcija te tema „Zlato i srebro u Zadru“.

Najveći izazov

Rad s učenicima, prema riječima arhitekta, donio je i poseban izazov: „Najveći izazov bio je prevesti jednu jasno postavljenu ideju u zajednički jezik i objasniti da mural nije reprodukcija, nego interpretacija prostora“, objašnjava Damjanović. Učenici su pritom bili upoznati s primjerima muralistike i moderne umjetnosti, poput Le Corbusiera i suprematizma Kazimira Maljeviča, kako bi shvatili važnost kompozicije i čiste forme. Posebna pažnja posvećena je i izboru boja. Arhitekt naglašava kako pastelna paleta nije bila samo estetska odluka: „Pasteli stvaraju vizualnu tišinu u kojoj se motivi mogu pojaviti bez agresije, ali sa snagom.“ Takav pristup trebao je učiniti prostor Centra za mlade ugodnijim i

pristupačnijim djeci i mladima. Rad na projektu trajao je nekoliko mjeseci, a sastanci su se održavali svake subote. Tijekom tih susreta učenici su raspravljali o idejama i izrađivali ilustracije. Arhitekt i nastavnici pratili su svaku fazu rada, pomažući učenicima ne samo tehnički, već i u pitanjima sklada i kompozicije. Svaka grupa učenika radila je na svom dijelu zida, ali uz stalne mentorske korekcije - kako objašnjava Damjanović: „Svaki modul morao je funkcionirati samostalno, ali i kao dio većeg ritma“, čime su učenici učili promatrati mural kao cjelinu, a ne kao skup odvojenih slika. Za arhitekta ovaj projekt ima i dublje značenje: „Grad nije samo zbroj građevina, nego mreža sjećanja, ritmova i odnosa“, ističe te dodaje da mladi umjetnici gradu daju emocionalnu dimenziju koju

Učenice koje su sudjelovale na projektu:

Andrea Kaštopil (3. C), Anila Dobërdolani (3. C), Beata Lokas (3. C), Daria Kurkina (3. C), Jelena Brajdić (3. C), Lana Marijačić (3. C), Lori Bušljeta (3. C), Marta Pašić (3. D), Nina Andrić (3. C), Nina Bukulin (3. D), Nina Ivković (3. C), Tea Skoblar (3. D), Yelizaveta Morozova (4. C), Emanuela Kalmeta (3. E), Lea Perković (3. D), Lana Banović (3. E), Tonka Sorić (3. E)

***Pročelnica za kulturu
Dina Bušić, arhitekt
Krešimir Damjanović,
muralist Mate Bratović,
ravnateljica Anamarija
Ivković, učenica Nina
Andrić i koordinator
programa Centra za
mlade Damir Granić***

arhitektura sama ne može ostvariti. Prema njegovim riječima: „Kada učenici interpretiraju grad, oni ga ne dokumentiraju, nego ga obnavljaju“. Projekt je učenicima omogućio razvoj praktičnih vještina – od fotografije i digitalne ilustracije do rada sa stvarnim prostorom. U projektu su sudjelovali učenici Prirodoslovno-grafičke škole uz vodstvo arhitekta Krešimira Damjanovića te mentorstvo profesorica Anamarije Ivković, Martine Perić i Lucije Mičić.

ERASMUS+ LINKUP!

Iskustvo e-trgovine u Malagi

**U SKLOPU „ERASMUS+ LINKUP“ PROJEKTA 12
UČENIKA PRIRODOSLOVNO-GRAFIČKE ŠKOLE, A POD
MENTORSTVOM PROFESORICE LUCIJE MIČIĆ, PROVELO JE
U U SLIKOVITOM ŠPANSKOM GRADIĆU MALAGI**

Napisala: **Tia Ivoš, 3. c**
Fotografija: **Arhiva škole**

Odabrana družina od dvanaest učenika s mentoricom Lucijom Mičić sudjelovala je u „Erasmus+ LinkUp“ projektu koji se održavao od 29. ožujka do 12. travnja 2025. u slikovitom španjolskom gradu Malagi. Cilj projekta bio je omogućiti učenicima samostalno korištenje digitalnih alata u suradnji s drugim učenicima u međunarodnom okruženju.

Putovanje i pripreme

U sklopu programa bili su osigurani put do Španjolske i natrag, smještaj u hostelima, tri obroka dnevno, autobus po Malagi, osiguranje puta, edukacija te izlet u Seville. Prije polaska učenici su morali izraditi svoj Europass životopis te se upoznati s planom puta i programom edukacije tijekom boravka. Putovali su autobusom iz Zadra u Zagreb, a onda letom do Malage. Prvu su noć bili smješteni u hostelu „Carril Residence“, a do kraja dvotjedne „avanture“ boravili su u „Antonio Vico Residence“. Svaki je učenik na početku programa dobio zadatke koje je morao redovito i na vrijeme izvršiti. Svakodnevno se morao ispunjavati dnevnik stručne prakse u kojemu su se zapisivala iskustva s edukacijom i radionicama te dojmovi. Svatko je morao sudjelovati u svim

aktivnostima redovito izvršavajući planirano.

Edukacija i praksa: e-commerce u praksi

Edukacija i stručna praksa odvijale su se u tvrtki „Forja Roja“ u Malagi. Mentorica Celes Sanchez predstavila je glavnu temu edukacije, a to je bila izrada web shopa na WordPress platformi. Učenici su koristili digitalne marketinške alate za dizajn poput Adobe Illustratora i AI generatora. Učenica Anila opisala je koliko joj se svidio praktični rad na navedenim digitalnim alatima. „Najzanimljivije mi je bilo to što smo zadatke mogli izvršiti uz pomoć Adobe Illustratora. Jedan od zadataka bio je dizajniranje web stranice koristeći nasumične pojmove koje smo dobili bacanjem kockica. Najviše mi se svidio zajednički rad svih učenika, kombiniranje različitih ideja i spajanje fotografija različitih pojmova u video. Iskustvo putovanja u drugu zemlju i uvid u rad tvrtke koja se bavi tim poslom otvorili su mi svijet novih ideja.“

Nova iskustva i samostalnost

Osim sudjelovanja u edukaciji i učenja novih vještina u korištenju digitalnih alata, učenici su nakratko dobili mogućnost samostalnog života u stranome gradu. S vršnjacima iz drugih zemalja družili su se, učili i stvarali nova iskustva. Učenica Tea oduševljeno je komentirala iskustvo učenja u stranoj zemlji: „Naravno

Mentorica prof. Lucija Mičić:

Bilo mi je to stvarno zanimljivo iskustvo. Naravno, bilo je i dosta izazovno jer sam bila sama s dvanaest učenika pa je trebalo sve dobro organizirati, od toga što ćemo raditi, kamo ćemo ići, kada i kako itd. Bilo je, na trenutke, jako naporno, ali i jako zabavno. Godinu prije sam već bila u Andaluziji pa sam otprilike znala što mogu očekivati i kako se snaći, što mi je puno pomoglo. Drago mi je što su djeca imala priliku upoznati drugu državu, vidjeti kulturu i običaje – a posebno mi je bilo drago što su otkrili čari sieste i uspjeli se upoznati s načinom života Španjolaca koji, iako su mentalitetom i stilom života slični nama, žive jedan opušteniji stil i ritam života. Moram pohvaliti učenike koji su se stvarno lijepo ponašali i zapravo mi je bilo jako drago vidjeti ih kako uživaju i kako se snalaze u novoj sredini, a još više što su to iskustvo doživjeli zajedno. Mislim da nam je svima taj boravak puno značio, učenicima jer su naučili nešto novo i mislim da su postali samostalniji, a meni jer sam vidjela koliko njima takva putovanja mogu otvoriti vidike i koliko strpljenja mogu/ne mogu imati.

da bih ponovno išla na ovakav projekt. „Erasmus+“ bilo mi je jedno od boljih iskustava i drago mi je što sam stekla novo znanje. Mimo učenja, drago mi je što sam imala priliku provesti dva tjedna u drugome gradu, gdje sam mogla samostalno živjeti sa svojim prijateljima.”

Kultura i druženje

Osim sudjelovanja u edukaciji, učenici su vikende iskoristili za obilazak Malage te izlet u Seville. Oba grada učenike su oduševila bogatom poviješću i arhitekturom. Učenici Nini najviše se svidjelo upoznavanje kulture drugih gradova u društvu svojih vršnjaka: „Jako mi se svidjelo to što sam dobila priliku upoznati druge učenike koji su izvan mog uobičajenog društva i što sam naučila funkcionirati i živjeti s njima u ta dva tjedna. Osim toga, dobili smo priliku upoznati predivan španjolski grad kroz posjete muzejima, zajedničke obilaske grada, pri čemu smo mogli „zaviriti“ u njihov stil života, odnosno, educirati se malo o simpatičnim Španjolicima.“ „Erasmus+ projekt LinkUp! E-commerce Malaga 2025“ omogućio je učenicima naše škole da steknu vrijedna znanja iz korištenja digitalnih alata. Sudjelovanjem na edukaciji također su dobili priliku upoznati kulturu druge zemlje, vidjeti kako izgleda profesionalno usavršavanje u području koje ih zanima, a pritom su i ponosno predstavili svoju školu i svoj grad.

ŠKOLSKI KREATIVNI PROJEKTI

Naši učenici dizajnirali ambalažu za dvije škole

UČENICI 3.C RAZREDA OSMISLILI SU AMBALAŽU ZA KOLAČE I ČOKOLADICE SURADJUJUĆI SA ŠKOLAMA S PAGA I IZ ZADRA TE PRENIJELI SVOJE DIZAJNE U PRAKTIČNE PROIZVODE

1. Učenici 3.C razreda posjetili su OŠ Zadarski otoci, u sklopu njihovog projekta baštine, kako bi im uručili pločice i ambalažu koju su sami dizajnirali, 2. Čokoladice umotane u omot koji su izradili učenici naše škole, 3. Ambalaža za prhke kekse s Paga

Napisao: **Luka Zubak, 1. G**
Fotografija: **Arhiva škole**

Još jednom su učenici Prirodoslovno-grafičke škole pokazali svoju kreativnost, marljivost i spremnost na suradnju. Sudjelovali su u dva zanimljiva i „slatka“ projekta. Povezali su timski i praktičan rad izrađujući ambalažu za slastice za Srednju školu Bartula Kašića iz Paga i Poljoprivredno-prehrambenu školu Stanka Ožanića iz Zadra.

Projekt „Na kraju posoli s malo cukra“

U prvom projektu, pod nazivom „Na kraju posoli s malo cukra“, učenici 3.C razreda imali su zadatak

izraditi ambalažu za tradicionalne paške kolače – pandešpanj i bucajoli. Projekt je bio namijenjen Srednjoj školi Bartula Kašića u Pagu, a učenicima je mentorica Kristina Erlić dala točne upute i metode za izradu ambalaže. Na kraju je odabrana minimalistička, ali vrlo primamljiva i autentična ambalaža. Mentorica je izrazila zadovoljstvo krajnjim rezultatom i dodala da bi voljela ponovno sudjelovati u ovakvome projektu. Škola na Pagu također je bila oduševljena. Učenici istog 3.c razreda sudjelovali su i u projektu „Tradicionalni okusi u novom ruhu“, u kojem su trebali izraditi ambalažu za čokoladice. Ovaj put surađivali su s učenicima iz

Poljoprivredno-prehrambene škole Stanka Ožanića iz Zadra. Mentorica Iva Nekić učenicima je dala mjere i okvir za ambalaže, ali je ostavila prostor za njihovu kreativnost.

Posjet OŠ Zadarski otoci

Nakon izrade, učenici 3. C razreda posjetili su OŠ Zadarski otoci, u sklopu njihovog projekta baštine, kako bi im uručili pločice i ambalažu koju su sami dizajnirali. Ovakvi projekti iznimno su vrijedni jer učenicima omogućuju stjecanje praktičnih znanja i iskustava izvan učionice. Upravo zato bilo bi poželjno da se u budućnosti organizira još više sličnih projekata koji povezuju škole, zajednicu i praktičan rad.

PROJEKT „YOUNG MINDS”

Učimo za budućnost: iskustva iz Portugala koja obogaćuju našu školu

PROFESORICA HELENA VULIĆ I PSIHOLOGINJA IVANA RUPČIĆ SUDJELOVALE NA MEĐUNARODNIM RADIONICAMA MENTALNOG ZDRAVLJA

Napisala: **Patricija Bevanda, 3. E**

Fotografija: **Arhiva škole**

U svibnju su naša profesorica Helena Vulić i psihologinja Ivana Rupčić sudjeleovale, u sklopu projekta „Young Minds”, na radionicama u portugalskim gradovima Terras de Bouro, Portu i Bargi. Podsjetimo, „Young Minds” je projekt punog naziva „Unapređenje vještina učitelja u poticanju mentalnog zdravlja djece i mladih” (Enhancing teachers' skills in fostering mental health in children and young people), koji okuplja partnere iz Hrvatske, Grčke, Litve i

Portugala s ciljem razvoja inovativnih obrazovnih metoda usmjerenih na mentalno zdravlje učenika i poticanje kritičkog mišljenja. Uz organizirane aktivnosti poput transnacionalnih sastanaka i stručnih radionica, naše su predstavnice doprinijele razvoju novih ideja i razmjeni primjera dobre prakse. A nije li upravo takvo iskustveno učenje ono što najviše obogaćuje i motivira za daljnji napredak?

Putovanje u Portugal

U našoj školi nova će se znanja primjenjivati kroz radionice. Trenutačno su u tijeku pripreme

profesora za uporabu modernih i pristupačnih materijala iz područja mentalnog zdravlja temeljenih na filmskoj analizi. U projekt su se uključile i dvije nastavnice koje će pohađati edukacije i pripremu za provedbu programa u našoj školi. Sudionice projekta vratile su se iz Portugala prepune dojmova — od profesionalnih spoznaja i novih poznanstava do malih anegdota koje su obilježile njihovo putovanje. „Portugal je divna zemlja. Ljudi su gostoljubivi, srdačni i jednostavni u komunikaciji. Hrana je nevjerovatna, a za Portugal i Portugalce imamo samo pohvale. Ali kada bih izdvojila jednu stvar, to bi bio “World Discovery” muzej u Portu.” – rekla je psihologinja Ivana Rupčić. „Taksi vozač prilikom poziva nije razumio ni riječ engleskog jezika, a mi smo ostale bez interneta tako da nismo mogle uključiti prevoditelj. Slučajni prolaznik pomogao nam

Slika gore: Profesorica Helena Vulić

Slika dolje: Psihologinja Ivana Rupčić

je da razgovaramo s taksistom i uputio nas na pravu adresu. Čovjek koji nam je pomogao sasvim je slučajno također nastavnik, a u kratkom vremenu upoznale smo ga i razmijenile kontakte. Danas svakodnevno pratimo aktivnosti ljubaznog portugalskog nastavnika na mrežama.” – sa smijehom je ispričala profesorica Helena Vulić.

Zdraviji pogled na mentalno zdravlje

Učenicima poručujemo da se aktivno uključe u radionice filmske analize u sklopu projekta „Young Minds” jer se radi o kvalitetnim materijalima te zanimljivim i aktualnim sadržajima namijenjenim mladima. Vjerujemo da će iskustvo iz Portugala i sudjelovanje u ovom projektu obogatiti rad naše škole te potaknuti učenike na otvoreniji, osvješteniji i zdraviji pogled na mentalno zdravlje.

S lijeva nadesno: Danilo Dobrić (cajon), Dominik Kisić (violina), Filip Berlangi (gitaru)

INTERVJUIRALI SMO ČLANOVE „JE*OTON ANSAMBLA“, EKIPE KOJA SE ISTIČE OPUŠTENOSTU, HUMOROM I KREATIVNOSTU. IMAJU PREPOZNATLJIV „ŠTIH“ ZAJEDNIŠTVA, A KROZ MUZIKU PRENOSE OSJEĆAJ PRIJATELJSTVA, SLOBODE I ZABAVE

INTERVJU Je*oton Ansambl

„Pa kakvo vam je to ime?! Neće vas nigdje pustiti da im gostujete!“

Napisala: **Antica Vrandečić, 3. E**
Fotografija: **Arhiva škole**

U studenom su našu školu posjetila tri člana zagrebačkog glazbenog ansambla „Je*oTon“. Asnambl proizlazi iz „Je*oTon“ kolektiva koji je znao sadržavati i po trideset članova. „Je*oTon Ansambl“ je ekipa koja se ističe opuštenošću, humorom i kreativnošću. Imaju prepoznatljiv „štih“ zajedništva, a kroz muziku prenose osjećaj prijateljstva, slobode i zabave. Upravo zbog toga su vrlo simpatični i lako ostaju u pamćenju. Svojom svirkom u našoj školi, druženjem

iza svirke i davanjem ovog intervjua „Je*oTon Ansambl“ pokazao nam je koliko je važno biti svoj, raditi zajedno i uživati u muzici. Zagrebačka baza im je Cvjetni trg gdje uličnim sviranjem učestalo šire dobru energiju! Razgovarali smo s Danilom Dobrićem (cajon), Dominikom Kisićem (violina) i Filipom Berlangiem (gitaru) i saznali tko su zapravo Je*otonci i što ih čini posebnima.

„Stojimo iza svog identiteta i imena“

Zašto baš ime „Je*oTon“?

Filip Berlangi: Naš prijatelj iz

„Porto Morto“ Hrvoje Klemenčić imao je kućni studio gdje smo imali probe i snimali većina nas iz „Je*oTona“, a nekoliko nas je skupa išlo u srednju školu. Tamo smo često snimali „demo“ pjesme, te je nastala šala na račun „Jugotona“ (*poznata diskografska kuća). Igrom riječi smo se dosjetili naziva „Je*oTon“ što je trebao biti privremeni naziv za naš kolektiv dok se ne sjetimo nečeg boljeg, međutim ime „Je*oTon“ je na kraju ostalo, evo već petnaest godina. Tako smo nazvali i svoju izdavačku kuću.

Dominik Kisić: Svi su nam govorili: „Pa kakvo vam je to ime?! Neće vas nigdje pustiti da im gostujete?!“. Došli smo prvi put na televiziju, pa smo došli drugi put na televiziju i probili se. Da se drugačije zovemo možda bi i prije došli u medije, ali ovako znamo da stojimo iza svog identiteta i imena.

„Zajedno smo još jača i veća ekipa“

Možete li nam objasniti koja je razlika između „Je*oTon Ansambla“ i kolektiva „Je*oTon“?

Dominik Kisić: Kad netko čuje „Je*oTon“, pomisli na Je*oTon kolektiv, onih dvadesetero ljudi koji sviraju po ulici i ogroman orkestralni sastav. Kolektiv je u biti nastao slučajno s ciljem da promoviramo prvu zajedničku svirku, svih naših bendova koji su u kolektivu. Dakle, postoji Je*oTon

kolektiv sastavljen od više članova različitih bendova i Ansambl, projekt koji je proizašao iz kolektiva.

Možete li nam još malo detaljnije opisati koji bendovi su bili na početku i približiti nam ideju zajedničkog sviranja?

Dominik Kisić: Prije smo puno

svirali zajedno. Do kraja srednje škole imali smo desetak ili dvadesetak koncerata. Ja sam bio u „Porto Mortu“, „Lobotomiji“ i „Hrenu“. Mi smo se okupljali u centru Zagreba, a na Trešnjevci su bili „Antidepresiv“ i „Spremište“. Možemo reći da su oni drugi krak „Je*oTona“. Krenuli smo zajedno

organizirati koncerte, a zatim su se iz tih različitih bendova dva ili tri spojila. Jedan od osnivača kolektiva iz grupe Porto Morto mi je ovako to objasnio: „Svatko radi svoju glazbu i ima svoju priču, ali svi zajedno smo još jača i veća ekipa koja stvarno može napraviti utisak.“ Tako se kroz različite sfere sve spojilo u ono što

Intervju je protekao u veseloj atmosferi

je „Je*oTon“ danas.

„Ako možeš – dođi, ako ne – isto okej“

Je li uvijek isti broj ljudi u Ansamblu?

Filip Berlengi: Ako neki član ima druge obaveze ili ne može taj put sudjelovati, a svira bitan instrument, netko drugi uskoči. Jedno vrijeme je bilo tridesetak ljudi u cirkulaciji, sad je možda malo manje. Uglavnom ima desetak ili petnaestak ljudi na bini za vrijeme nastupa.

Dominik Kisić: Mi smo to osmislili na način da nitko to ne shvaća kao veliku obavezu. Funkcioniramo na način: Ako možeš – dođi, ako ne – isto okej.

To je popriličan broj ljudi u sastavu, ovisite li jedni o drugima kad je u pitanju sviranje?

Dominik Kisić: Dogodi se da netko tko svira važan instrument ne može doći, ali zato imamo tri ili četiri melodijska instrumenta, dvije ili tri udaraljke i dva ili tri basa. Puno je lakše funkcionirati kad znaš da nitko ne ovisi isključivo o tebi i da će se uvijek

naći zamjena. Nema pritiska i ništa neće propasti ako se netko ne pojavi.

„Lako sklapamo prijateljstva“

Je li vam bilo komplicirano uskladiti se svirački dok ste se upoznavali?

Danilo Dobrić: Još je komplicirano, još se upoznajemo. Ali lako sklapamo prijateljstva. Netko nam predstavi osobu, kaže da super svira – okej, idemo zajedno nastupati! S vremenom se sve iskristalizira i naviknemo se. Ja sam u ansambl ušao prije dvije godine.

Od svih pjesama koje ste nam večeras izveli, koja vam je najdraža i ima li neko dublje značenje?

Dominik Kisić: Mislim da se svi možemo složiti da nam je od večeras izvedenih pjesama kolektivno najdraža pjesma „Lutak“. „Lutak“ je zabavan za svirati, ali mislim da nema neko dublje značenje. Možemo reći da je „plagijat“. Originalno je to pjesma koju smo uzeli iz mog bivšeg benda „Lobotomija“.

„Samo se nemojte raspasti!“

Predstavlja li vam Ansambl obavezu ili hobi?

Danilo Dobrić: Završio sam

strojarstvo u Zagrebu i počeo tražiti posao u struci i onda sam shvatio da mi puno bolje ide glazba i da je to nešto čime se želim baviti. Smatram da se od glazbe može živjeti, samo je pitanje predanosti, discipline i upornosti. Najodvratnija stvar koju čovjek može raditi za novce je raditi od 9.00 do 17.00 h.

Dominik Kisić: Veći dio Ansambla je završio fakultet i svi smo pokušali raditi nešto povezano s našim obrazovanjem. Svima nam je Ansambl predstavljao hobi i nešto od čega ne želimo odustati. Prije par godina je veliki broj članova Ansambla stavio Ansambl na prvo mjesto... Dali smo otkaze i odlučili se u cijelosti baviti Ansamblom. No, može se kombinirati s poslom i smatramo Ansambl jednim opuštenim i fleksibilnim hobiem koji je tu da poveže ljude i stvori prijateljstva kroz glazbu.

I za kraj, što bi poručili mladim ljudima koji žele osnovati bend?

Filip Berlengi: Samo se nemojte raspasti! Nije bitno koliko ste ozbiljni ili koliko su loše pjesme, koliko dobro svirate... Bitno je ne odustati nakon prve prepreke i ustrajati. Bitno je da se dobro osjećaš dok sviraš ili pjevaš, a ne tražiti što će izaći iz toga. Prije ili kasnije to će narasti u nešto veće, a ako i ne uspije barem znaš da radiš nešto što te ispunjava.

GLAZBENI KUTAK - RECENZIJA ALBUMA

„Disintegration”

grupe The Cure - veliki povratak gotičkome rocku

**TEKSTOVI I
MELODIJE ČESTO
SE NADOPUNJUJU I
TAKO ALBUMU DAJU
NJEGOVU TAMNU, ALI
ISTOVREMENO LIJEPU
ATMOSFERU KOJA
OSTAJE U PAMĆENJU**

Napisala: **Astrid Dujmović, 1.G**
Fotografija: **ricardo.ch**

Album „Disintegration” popularnoga rock-sastava, „The Cure”, njihov je osmi studijski album izbačen 2. svibnja 1989. godine. Album je sniman pet mjeseci u Hookend Recording Studiju u Checkendonu, u Oxfordshireu. Snimila ga je grupa „The Cure” uz koproducenta Davida M. Allena. Slušajući album možemo osjetiti različite emocije svake pjesme.

Pjesme su spore, melankolične i često dugačke te uz duboki bas, gitaru i sintisajzer stvaraju mračnu atmosferu. Slušajući glas Roberta Smitha, dobivamo još jači osjećaj tuge i nostalgije. Budući da je Robert Smith za vrijeme snimanja albuma osjećao veliki pritisak zbog iznenađujuće popularnosti grupe, nakon pop uspjeha prolazio je životnu krizu koja je dovela do ovisnosti o drogama, a sve je to utjecalo na zvuk i stil albuma. Album je predstavljao povratak stilu gotičkoga rocka - gotičkomu tipu

glazbe koji je obilježio stil grupe u ranim 80-ima.

Najpoznatija pjesma - Plainsong

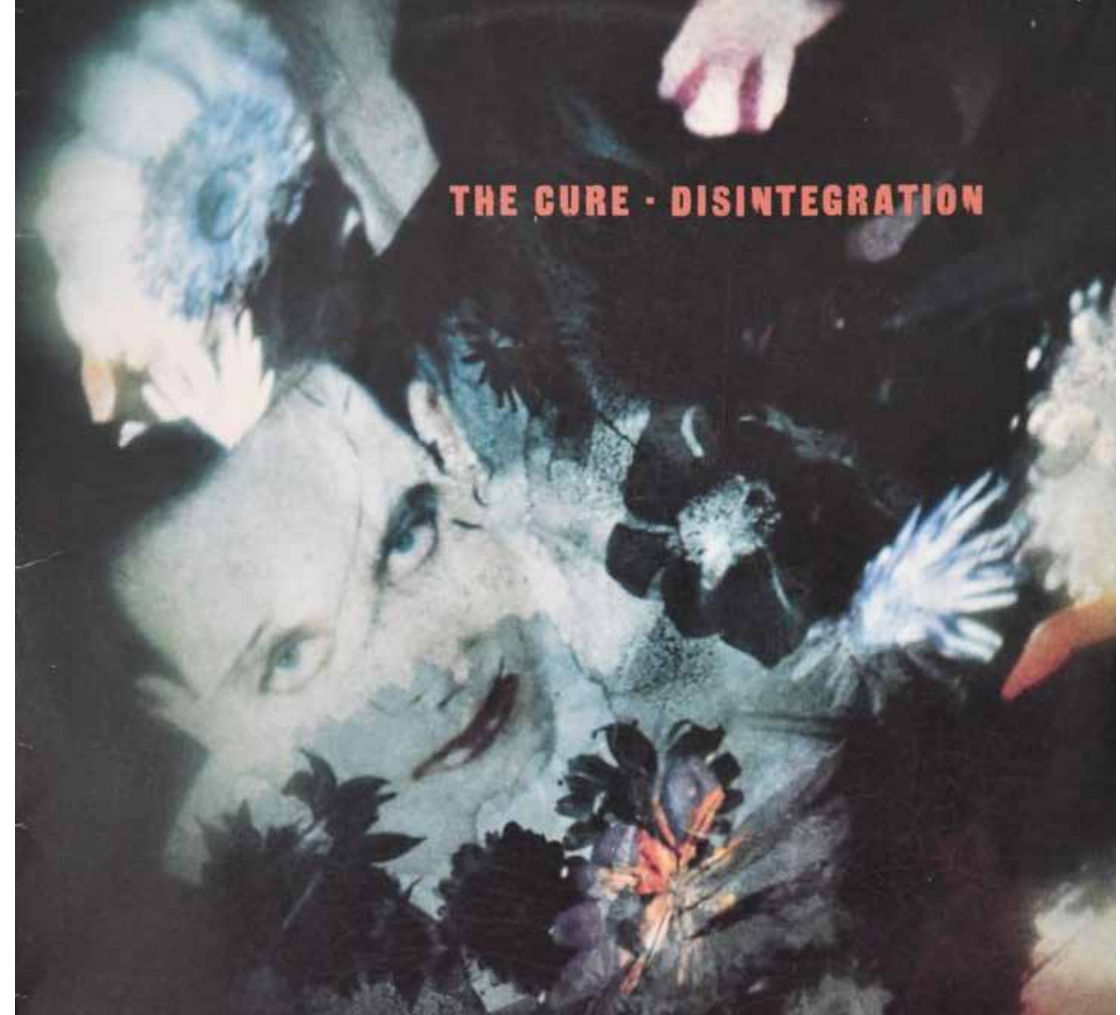
S albuma se posebno ističu neke od najpoznatijih pjesama, kao što je uvodna pjesma „Plainsong”. Ona nas uvodi u mračnu atmosferu albuma koja nas prati do posljednje pjesme. Pjesma je očaravajuća, nalik nekakvome religioznom pjevanju; zvuči kao razgovor između dvoje ljudi. Smith ju je otpjevao u rjeđe korištenom mekom izvođenju.

Kroz tu mračnu atmosferu upoznajemo se i s osjećajem nostalgije u pjesmi „Pictures of you”, koja govori o sjećanjima, gubitku i čežnji za prošlim vremenima. Ova pjesma jedna je od najdirljivijih na albumu zbog njezine prepoznatljive melodije i emotivnoga teksta. Pjesma „Lovesong” donosi osjećaj ljubavi i predanosti. Za razliku od prijašnjih pjesama, ova pjesma donosi topliji i pristupačniji ton.

Emocionalna težina pjesama

Obje ove pjesme napisane su za

suprugu Roberta Smitha, Mary Poole, što im daje emocionalnu težinu. Album je često opisan kao emotivan i atmosferičan. Tekstovi i melodije često se nadopunjuju i tako albumu daju njegovu tamnu, ali istovremeno lijepu atmosferu koja ostaje u pamćenju. Album snažan dojam na slušatelja ostavlja i zbog tema ljubavi, nostalgije i osjećaja melankolije. Osobno bih album „Disintegration” ocijenila 4,5/5 jer spaja mračnu atmosferu, emotivne tekstove i glazbenu zrelost grupe The Cure.

Uloga profesora Keatinga jedna od najdojmljivijih dramskih izvedbi Robina Williamsa

TEMA FILMA
„DRUŠTVO MRTVIH
PJESNIKA“ JE
POEZIJA, POBUNA
I SLOBODA, A FILM
PRENOSI PORUKU
DA ISKORISTIMO
DAN I POTIČE NAS DA
PRONAĐEMO SVOJU
STRAST, SLOBODU I
GLAS

RECENZIJA „Društvo mrtvih pjesnika“

IMDb publika film ocijenila s visokih 8,1

Napisala: **Tarja Župančić, 1. C**

Fotografija: **susanin.fun**

Film „Društvo mrtvih pjesnika“ („Dead Poets Society“) uspješna je filmska drama iz 1989. redatelja Petera Weira, čiji glavni glumac, oskarovac Robin Williams, glumi profesora Johna Keatinga. Uz njega, u ulogama su i Robert Sean Leonard kao Neil Perry i Ethan Hawke kao Todd Anderson. Film me na prvu zainteresirao zato što mi ga je preporučilo puno prijatelja i zato što sam o njemu čula samo pozitivne komentare, stoga sam ga odlučila i pogledati.

Radnja filma

Film prati grupu učenika u elitnoj akademiji 1950-ih koji kroz poeziju i mentorstvo profesora Keatinga otkrivaju vrijednost slobode izražavanja i hrabrost da budu svoji. Glavni likovi su Neil, profesor Keating i Todd. Neil želi dobiti ulogu u predstavi i postati glumac, iako mu otac to ne dozvoljava. Todd je novi, povučeni učenik koji se boji izreći svoje

mišljenje, međutim Neil mu pokušava u tome pomoći. Neil sazna da je Keating bio u tzv. „Društvu mrtvih pjesnika“ kad je bio njihovih godina pa ga odluči opet osnovati sa svojim prijateljima, što im kasnije prouzroči mnoštvo nevolja.

Glumci u filmu

Uloga profesora Keatinga jedna od najdojmljivijih dramskih izvedbi Robina Williamsa, jer je uz humor kombinirao i ozbiljnost. S druge strane, Leonard, Hawke i ostali sporedni dječaci kao mlađi glumci prenose svježju energiju i hrabrost. Scenografija nam pokušava pokazati krutost konzervativne akademije „Welton“ i to sa svjetlima, bojama i kompozicijama koje su vrlo važan dio cijeloga filma. Svjetla variraju od hladnih, jakih svjetala pa sve do toplih, nježnih svjetala. Boje su najčešće „zemljane“: zelene i smeđe, ali se upotrebljavaju i vibrantne, živahne boje. Kompozicija unutar akademije je simetrična, a izvan akademije asimetrična. Uz kinematografiju, glazba također igra

veliku ulogu u izražajnosti filma. Koristi se klasična, melankolična glazba i emotivni instrumentali za pojačavanje osjećaja slobode, buntovništva, tuge i romantike. Kostimografija je također vrlo bitna u filmu - signalizira promjene, pobunu i individualnost likova, kao npr. promjenu iz službenih uniformi do tajne odjeće za sastanke pjesnika. Kroz promjene kostima, gledatelji mogu vidjeti i razvoj likova.

Tema filma

Tema filma „Društvo mrtvih pjesnika“ je poezija, pobuna i sloboda, a film prenosi poruku da iskoristimo dan i potiče nas da pronađemo svoju strast, slobodu i glas. Film „Društvo mrtvih pjesnika“ mi se jako svidio zbog same teme filma i zato što je jako emotivan. Najdraži lik mi je bio Todd, jer mi se svidio razvoj njegovog lika kroz cijeli film. Film ima vrlo visoku ocjenu, oko 8.1/10 na IMDb-u i mnogi ga smatraju jednim od najinspirativnijih filmova ikad. Preporučila bih ovaj film svima jer je odličan, ima vrlo lijep ugođaj i potiče nas da budemo svoji.

1.

2.

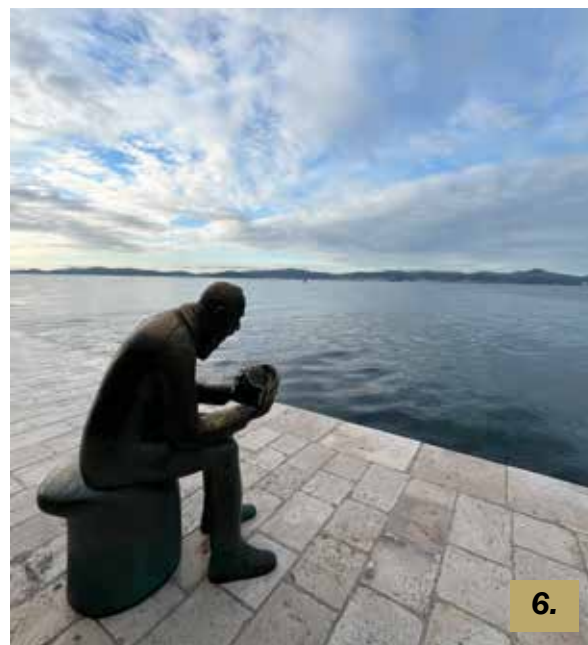
3.

4.

5.

6.

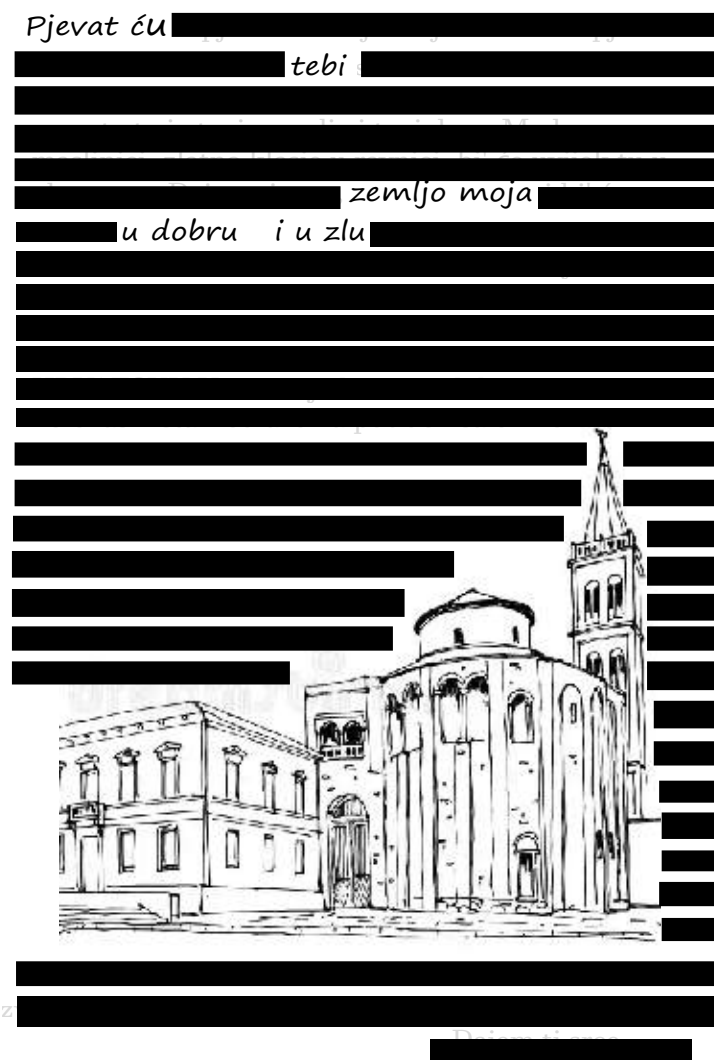
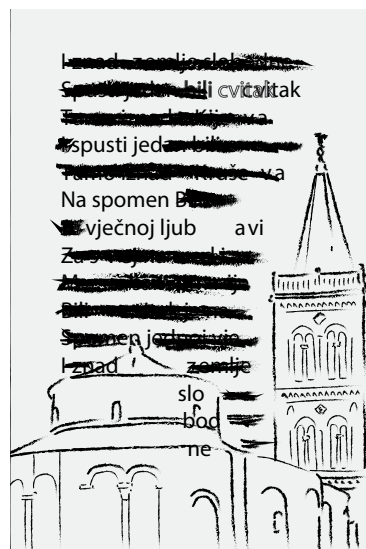
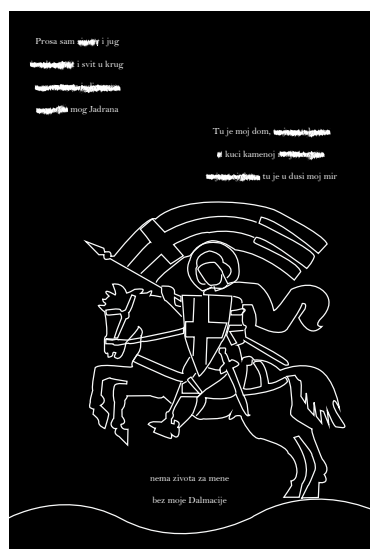
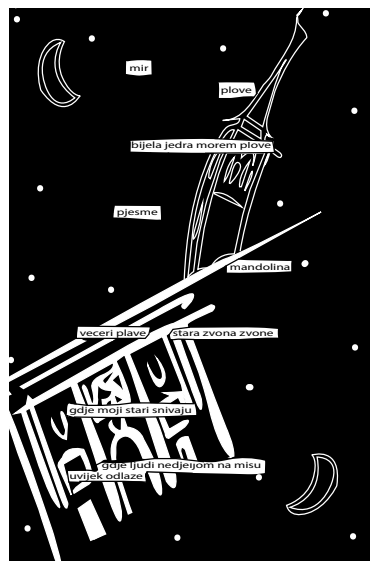
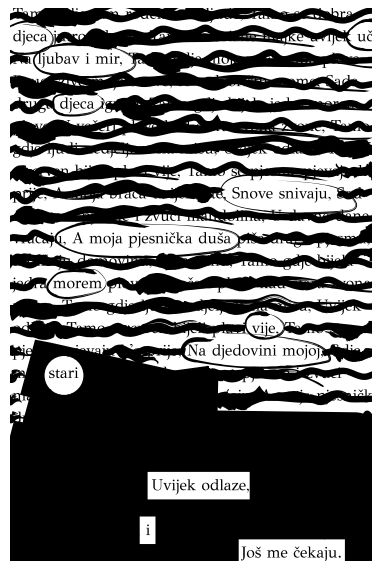

7.

Fotografija:

1. Tena Patrlle, 2. Ane Bašić, 3. Filip Arbanas, 4. Ena Vidov, 5. Ena Vidov, 6. Petra Basa, 7. Ana Marija Soljačić

RAZGLEDNICE NAPRAVLJENE TEHNIKOM BLACKOUT POEZIJE. SVAKA RAZGLEDNICA SADRŽI ZADARSKE MOTIVE I STIHOVE POZNATIH ZADARSKIH PJESAMA

Perivoj Vladimira Nazora 3
23000 Zadar

Telefon: 023 213-746
Fax: 023 302-207
E-mail: ured@pgszd.hr

www.facebook.com/PrirodoslovnoGrafickaSkola
Web: www.pgszd.hr